

Nr 32.*Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. jämte i ämnet väckta motioner.*

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 beräkna dels (p. 114) till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett reservationsanslag av 198 000 000 kronor, dels (p. 116) till Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor, dels (p. 117) till Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 9 april 1954 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 180, under åberopande av bilagt utdrag av protokollet över jordbruksärenden för samma dag framlagt de förslag till åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, vilka i huvudsak framgår av följande i propositionen lämnade sammanfattning.

Sedan överenskommelse träffats mellan statens jordbruksnämnd, å ena, samt en av Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk utsedd förhandlingsdelegation, å andra sidan, angående grunderna för prissättningen å jordbrukets produkter under regleringsåret den 1 september 1954—den 31 augusti 1955, har Kungl. Maj:t den 12 mars 1954 meddelat beslut i prisfrågan.

Prisöverenskommelsen innebär i huvudsak, att ett överskott i jordbrukskalkylen för det kommande regleringsåret av 20,5 miljoner kronor skall utjämnas genom prissänkningar. Härutöver skall prissänkningar om 37 miljoner kronor äga rum. Tillsammans med de i jordbrukskalkylen redan inräknade prissänkningarna kommer beloppet av dessa att uppgå till — efter avdrag för vissa prishöjningar på fodersäd, matpotatis m. m. om cirka 19 miljoner kronor — 127 miljoner kronor. Det totala prissänkingsbeloppet jämfört med 1953/54 års priser fördelar sig med 65 miljoner kronor på brödsäd, 1,5 miljoner kronor på fabrikspotatis, 3 miljoner kronor på sockerbeter, 15 miljoner kronor på oljeväxter, 17 miljoner kronor på mejerimjolk och 45 miljoner kronor på kött och fläsk.

I propositionen framlägges vidare förslag till, bland annat, förordning om avgift å oljekraftfoder samt till ändringar i in- och utförsel förordningarna i fråga om jordbruksprodukter, förordningen med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete, införsel förordningen i fråga om fett-

råvaror m. m. samt förordningen angående avgift för fettvaror som användes för framställning av fettemulsion m. m.

Medelsbehovet för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1954/55 beräknas till 200 miljoner kronor, därav cirka 190,5 miljoner kronor till allmänt mjölkpristillägg, extra mjölkpristillägg i vissa delar av landet samt leveranstillägg, 1,9 miljoner kronor till stöd åt odlingen av lin och hampa, 1,5 miljon kronor till fraktbidrag för fodersändningar till norra Sverige samt 6 miljoner kronor till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. Vidare begäres ett reservationsanslag på 8 miljoner kronor till Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet och ett förslagsanslag på 16 miljoner kronor till omkostnader för statlig lagerhållning av vissa jordbruksprodukter m. m.

Därjämte begäres bemyndigande för riksgäldskontoret att tillhandahålla en föreslagen ny förening för handhavande av brödsädsregleringen m. m. en rörlig kredit av 190 miljoner kronor samt att ställa säkerhet för kredit åt föreningen intill ett belopp av 35 miljoner kronor. Bemyndigande begäres även för Kungl. Maj:t att för fettvara, som ingår i exporterade produkter, medge återbäring av erlagd accis.

Införselavgifter på fettvaror m. m. beräknas tillföra riksstatens inkomstsida 53 miljoner kronor under budgetåret 1954/55. Vidare föreslås, att titeln diverse kapitalfonder tillföres ett belopp av cirka 2,5 miljoner kronor såsom ränteinkomster på kapitalanslagen för lagring av jordbruksprodukter och för inlösen av inhemskt oljeväxtfrö.

Kungl. Maj:t har i enlighet med vad sålunda anförts föreslagit riksdagen att

I. godkänna förslaget beträffande omläggning av organisationen av de prisreglerande åtgärderna på spannmåls- och oljeväxtmarknadens område;

II. medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för reglering under nästkommande regleringsår av produktions- och avsättningsförhållandena på jordbrukets område i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående;

III. bemyndiga Kungl. Maj:t att, såvitt angår försäljning för inhemsk förbrukning, fastställa priser på brödsäd och oljeväxter av 1955 års skörd i enlighet med i propositionen angivna grunder;

IV. bemyndiga Kungl. Maj:t att för fettvara, som ingår i exporterade produkter, medge återbäring av accis, som erlagts enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror;

V. å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* ett reservationsanslag av 200 000 000 kronor;

- b) till *Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor;

- c) till *Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet* ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor;

VI. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla den föreslagna föreningen för handhavande av brödsädsregleringen m. m. en rörlig kredit av 190 000 000 kronor samt ställa säkerhet för kredit åt föreningen å checkräkning i riksbanken eller affärsbank intill ett belopp av 35 000 000 kronor;

VII. lämna utan erinran vad som anförts i fråga om jordbruksnämndens clearingkassor;

VIII. antaga vid propositionen fogade förslag till

a) förordning om ändring i förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

b) förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

c) förordning om ändrad lydelse av 2, 10, 11 och 12 §§ förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete;

d) förordning om avgift å oljekraftfoder;

e) förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.; samt

f) förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift å fettvaror som användas för framställning av fett-emulsion m. m.

Ifrågavarande författningsförslag är av följande lydelse.

F ö r s l a g

till

förordning om ändring i förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 8 juni 1951 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. ävensom den vid förordningen fogade bilagan¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Levande djur — — — särskilt tillstånd.

Vid meddelande — — — vara erforderliga.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t och enligt grunder som Kungl. Maj:t fastställer äger tillståndsmyndighet som i 2 § sägs medgiva, att varuslag som omfattas av förordningen må under villkor som bestämmas av myndigheten införas utan tillstånd som i första stycket sägs.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

¹ Senaste lydelse av bilagan se 1952:366.

Förteckning

över varor, vilka enligt förordningen den 8 juni 1951 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. icke få införas till riket utan särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
69, 70 ur 71 ur 72	Ost Ägg av tamfågel Äggula, ej uteslutande avsedd för beredning av läder, samt flytande äggvita
201 ur 281	Gryn av andra vegetabilier än spannmål Korv och andra annorledes än genom kokning, saltning, torkning och rökning till förtäring beredda, ej särskilt nämnda varor av kött eller andra djurdelar av får, häst, nötkreatur, svin och tamfågel
288	Sirap
291 293	Frukt- och mjölksocker Kulör, även i fast form, icke innehållande sprit
303	Makaroner och vermiceller
620	Dextrin och stärkelseklister; ävensom appeturmedel, innehållande dextrin, stärkelse, glykos, växtslem o. dyl.
904: 1, 904: 2, ur 905, 911	Hampa med undantag av manilla- och cantalahampa; ävensom hampblår.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 6 juni 1952 angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. samt den vid förordningen fogade bilagan skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Levande djur — — — särskilt tillstånd.

Vid meddelande — — — vara erforderliga.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t och enligt grunder som Kungl. Maj:t fastställer äger tillståndsmyndighet som i 2 § sägs medgiva, att varuslag som omfattas av förordningen må under villkor som bestämmas av myndigheten utföras utan tillstånd som i första stycket sägs.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

Bilaga.

Förteckning

över varor, vilka enligt förordningen den 6 juni 1952 angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. icke få utföras ur riket utan särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
69, 70	Ost
ur 71	Ägg av tamfågel
72	Äggula och flytande äggvita
ur 97	Lucernmjöl (hömjöl)

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 2, 10, 11 och 12 §§ förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete.

Häri genom förordnas, att 2, 10, 11 och 12 §§ förordningen den 5 juni 1953 med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

För råg och vete, som användes för tillverkning av mjöl, samt för vete, som användes för tillverkning av gryn, flingor och liknande produkter, skall erläggas viss avgift (*förmalningsavgift*).

Förmalningsavgiften utgår — — — jordbruksnämnden bestämmer.

För förmalningsavgiftens — — — svarar tillverkaren.

10 §.

Det åligger den, som yrkesmässigt bedriver förmalning av brödsäd eller som använder vete för yrkesmässig tillverkning av gryn, flingor och liknande produkter eller som yrkesmässigt bedriver handel med spannmål, att inom fjorton dagar efter det förordnande enligt 1 § trätt i kraft göra anmälan om rörelsen hos jordbruksnämnden. Därest sådan rörelse påbörjas först efter ikraftträdande av förordnande, skall anmälan som nu sagts göras inom fjorton dagar från det förmalning första gången ägde rum.

Den, som — — — första stycket.

11 §.

Den, som — — — jordbruksnämnden meddelar,
dels föra — — — föreskrifter iakttagas;
dels till — — — av brödsäd;
dels till ledning vid fastställande av förmalningsavgift lämna regelbundna deklARATIONER rörande sin användning av råg och vete för tillverkning av mjöl samt, i fråga om vete, av gryn, flingor och liknande produkter;
dels ock i — — — ovan sagts.

12 §.

Jordbruksnämnden eller dess ombud äger att, för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i denna förordning och med stöd därav givna föreskrifter, verkställa undersökning av lokal, vari kvarnrörelse eller tillverkning av gryn, flingor och liknande produkter av vete bedrives, ävensom av därtill eller till spannmålshandel hörande lagerlokaler. Nämnden eller dess ombud äger jämväl taga prov av spannmål och förmalnings- eller tillverkningsprodukter, som förvaras i sådana lokaler. Rörelseidkare är ej berättigad till ersättning för dylika prov.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

F ö r s l a g

till

fö r o r d n i n g o m a v g i f t å o l j e k r a f t f o d e r .

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

För oljekraftfoder, som i samband med utvinning inom riket av olja ur oljehaltiga fröer och frukter tillverkas för försäljning, skall, i den mån Kungl. Maj:t i prisreglerande syfte så förordnar, erläggas avgift.

Avgiftens storlek bestämmes av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av statens jordbruksnämnd.

För avgiftens erläggande svarar tillverkaren.

2 §.

Avgiften skall erläggas till jordbruksnämnden i den ordning nämnden bestämmer och må, där den icke inbetalas i föreskriven ordning, på framställning av nämnden omedelbart utmätas med det belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

3 §.

Vid export eller eljest då särskilda skäl därtill äro må jordbruksnämnden medgiva återbäring av eller befrielse från avgiften.

4 §.

Medel som inflyta genom upptagande av avgift skola enligt de föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar användas till täckande av kostnader i samband med jordbruksregleringen.

5 §.

Det åligger tillverkare, varom i 1 § är fråga, att inom fjorton dagar efter det förordnande enligt 1 § trätt i kraft göra anmälan om sin tillverkning hos jordbruksnämnden. Därest tillverkningen påbörjas först efter ikraftträdande av dylikt förordnande, skall anmälan som nu sagts göras inom fjorton dagar från det tillverkning första gången ägde rum.

6 §.

Tillverkare, som avses i 1 §, är skyldig att, i den mån jordbruksnämnden så föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar,

dels föra sådana anteckningar över sin rörelse, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas;

dels till ledning vid fastställande av avgift till nämnden lämna regelbundna deklARATIONER angående sin tillverkning och försäljning av oljekraftfoder;

dels ock i övrigt lämna nämnden eller dess ombud uppgifter angående rörelsen och på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom sådana anteckningar, som ovan sagts.

7 §.

Jordbruksnämnden eller dess ombud äger att, för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i denna förordning och med stöd därav givna föreskrifter, verkställa undersökning av lokal, vari tillverkning av i 1 § avsedd vara bedrives, ävensom av därtill hörande lagerlokaler. Nämnden eller dess ombud äger jämväl taga prov av oljekraftfoder eller därtill avsedda råvaror, som förvaras i sådana lokaler. Rörelseidkare är ej berättigad till ersättning för dylika prov.

8 §.

Vad som inhämtas av deklARATION, handelsbok eller annan handling, som avgivits eller tillhandahållits på grund av stadgande i 6 § eller vid undersökning enligt 7 §, må ej yppas i vidare mån än ärendets beskaffenhet kräver; dock må deklARATION, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till myndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager att utföra sådan bearbetning.

9 §.

Underlåter någon att fullgöra anmÄLNINGSSKYLDIGHET, som avses i 5 §, eller att föra anteckningar eller lämna deklARATIONER eller uppgifter enligt vad som stadgas i 6 §,

eller vägrar någon att i enlighet med föreskrifterna i 6 § tillhandahålla jordbruksnämnden eller dess ombud där omförmÄld handling, straffes med dagsböter eller fÄngelse i högst sex månader.

Till samma straff dömes, där gärningen innebär fara i bevishÄnseende men ej enligt allmän lag är belagd med straff, den som uppsÄttligen giver

oriktigt eller ofullständigt innehåll åt i 6 § avsedda anteckningar eller uppgifter. Sker sådan förseelse utan uppsåt men av grov oaktsamhet, vare straffet dagsböter.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration till ledning vid fastställande av allmän avgift lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Om straff för vägran att lämna tillträde för undersökning eller provtagning som avses i 7 § stadgas i allmänna strafflagen.

10 §.

Bryter någon mot den i 8 § stadgade tystnadsplikten, dömes, där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmänna strafflagen, till dagsböter eller fängelse.

11 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 9 § första eller andra stycket omförmäld förseelse, som förövas av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

12 §.

Brott, varom i 10 § sägs, må, där det icke skall straffas enligt allmänna strafflagen, av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

13 §.

Vägrar någon att lämna jordbruksnämnden eller dess ombud tillträde till lokal för verkställande av undersökning eller provtagning enligt 7 § eller att på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud handelsbok eller annan handling, som avses i 6 §, eller underlåter någon att i föreskriven ordning avlämna där avsedd deklaration eller uppgift, må nämnden förelägga honom lämpligt vite.

Länsstyrelse äger utdöma vite enligt denna paragraf.

14 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

Genom denna förordning upphävas följande författningar:

förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl;

kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 330) angående ikraftträdande av förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl;

kungörelsen den 20 juli 1933 (nr 488) angående restitution av skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl; samt

kungörelsen den 6 oktober 1939 (nr 691) med förordnande angående skatten å vissa slag av oljekakor och fodermjöl.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.

Härigenom förordnas, att 2, 4, 5, 10 och 13 §§ förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att i förordningen skall med lydelse som nedan sägs införas dels en ny paragraf, betecknad 4 a §, dels med nedan upptagna rubrik en ny paragraf, betecknad 9 a §, dels en ny paragraf, betecknad 15 a §, ävensom att närmast före 10 § skall införas en rubrik av lydelse som nedan angives.

2 §.

Förordnande enligt 1 § utgör ej hinder för transitering eller annan befordran under tullverkets kontroll eller för uppläggning i frihamn eller å tulllager eller provianteringsfrilager; dock må å provianteringsfrilager upplagd vara icke utan medgivande av jordbruksnämnden för varje särskilt fall disponeras annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning.

Ej heller skall sådant förordnande ha avseende å

a) vara som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma åtnjutes eller, i fråga om icke tullpliktig vara, skulle, om den varit tullbelagd, ha åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än de under e) och s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning; eller

b) vara som enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

Förordnande enligt 1 § skall, intill en myckenhet av sammanlagt 5 kilogram för varor av de slag som omfattas av dylikt förordnande, ej heller ha avseende å vara, som av resande medföres och framföres till tullklarering i ett sammanhang vid inresetillfället under förutsättning, att varan är avsedd för den resandes eller hans familjs personliga behov eller utgör gåva till närstående person för dennes personliga bruk och således icke införes i omsättningssyfte eller för yrkesmässig förbrukning.

4 §.

För i 1 § under b) och c) avsedda varor, som införes till riket och förtullas, samt för fetter, oljor och fettsyror, vilka här i landet utvinnas ur varor av de slag, som angivits under a) i samma paragraf, skall, i den mån Kungl. Maj:t så förordnar, erläggas avgift (*regleringsavgift*).

Avgiftens storlek — — — av jordbruksnämnden.

Vid förändring — — — sådan vara.

4 a §.

Har förordnande jämlikt 4 § meddelats beträffande viss vara, skola gällande bestämmelser i fråga om rätten att å transitupplag upplägga tullbelagd vara, som inkommit till riket, tillämpas på varan även om den är tullfri.

5 §.

Regleringsavgift skall icke utgå för vara, som i föreskriven ordning utlämnas från provianteringsfrilager för fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning.

Ej heller skall regleringsavgift utgå för vara som jämlikt 2 § må införas utan särskilt tillstånd. Beträffande vara som återinföres skall skyldighet att erlægga regleringsavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförel av vara, som antingen utförts innan förordnande om regleringsavgift för varan meddelats eller vid vars utförelse erhållits sådant regleringsbidrag, varom i 8 § förmåles.

Skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö.

9 a §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd äger föreskriva, att envar, som yrkesmässigt tillverkar vara av sådant slag, som angivits i 1 § under c), skall vara skyldig att därvid till viss myckenhet använda ur inhemskt oljeväxtfrö framvunna fettämnen. Vid bestämmandet av dessa myckenheter skall beaktas, att fullgoda varor skola kunna framställas. Föreskrift skall innebära skyldighet för tillverkaren att i genomsnitt under varje tidsperiod använda sådan myckenhet av fettämnet eller fettämnena att den motsvarar viss angiven procent av den sammanlagda mängden fettämnen, som använts för tillverkningen under perioden.

Antecknings- och redovisningsskyldighet.

10 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlægga här avsedd regleringsavgift, eller sådan skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö, som avses i 9 a §, är skyldig att, i den utsträckning jordbruksnämnden föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar, föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas.

Det åligger — — — angående rörelsen.

Näringsidkare, som avses i första stycket, är vidare skyldig att lämna ombud för jordbruksnämnden tillträde till fabrik, lagerlokal eller annan av näringsidkaren disponerad lägenhet för kontroll av varulager. Nämnden eller dess ombud äger jämväl, utan att ersättning härför utgår till näringsidkaren, taga prov ur dylikt varulager.

13 §.

Den som bryter mot villkor för tillgodonjutande av tillstånd enligt 1 § eller i strid mot stadgandet i 2 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning straffes med dagsböter.

15 a §.

Uraktlåter någon att fullgöra med stöd av 9 a § stadgad skyldighet att använda ur svenskt oljeväxtfrö framvunnet fettämne, straffes med dagsböter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 5 juni 1953 angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Avgift för — — — tillverkningen bedrives.

Bedrives jämväl tillverkning, som är avgiftspliktig enligt förordningen den 30 juni 1944 angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m., skall den i första stycket angivna avgiften för de båda tillverkningarna tillsammans utgöra lägst 50 kronor för varje hel eller påbörjad kalendermånad.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1954.

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1. I: 14 av herr *Weiland* samt II: 19, likalydande, av herr *Gustafsson* i Borås, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att förmalningsavgift enligt Kungl. Maj:ts förordning av den 5 juni 1953 icke måtte utgå vid sådan förmalning av brödsäd, som verkställes mot lön för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov;

2. I: 78 av herr *Persson, Karl, m. fl.* samt II: 104, likalydande, av herr *Jansson* i Benestad *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag till riksdagen om samordning av producentbidraget och leveranstillägget på mjölk till ett förenklat bidrag jämte justering av kontantbidraget;

3. II: 165 av herr *Hæggblom* och herr *Nilsson* i Bästekille, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta att skälig ersättning skall utgå till rörelseidkare, som är ålagd redovisa upptagande av förmalningsavgifter för råg och vete, och att medel härför måtte tagas av reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område;

4. I: 266 av herr *Johansson, Theodor, m. fl.* samt II: 338 av herr *Pettersson* i Norregård *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t med erinran om sitt tidigare uttalande i frågan måtte anhålla, att Kungl. Maj:t därest så befinnes möjligt, måtte undantaga sådan förmalning av brödsäd, som verkställes mot lön för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov, från skyldighet till förmalningsavgift;

5. I: 547 av herr *Persson, Ola, m. fl.* samt II: 693, likalydande, av herr *Holmberg m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen med bifall i övrigt till förevarande proposition måtte besluta

a) att avslå förslaget till förordning med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete;

b) att upphäva kungörelsen den 6 mars 1942 (nr 91) med vissa bestämmelser angående handeln med mjölk; samt

c) att vid bifall till yrkandet under punkt b ovan i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

dels om upptagande av förhandlingar med berörda jordbruksorganisationer om att konsumtionsmjölk, som från mejerierna distribueras i allmänna handeln, skall ha en fetthalt av minst 3,5 procent;

dels om förslag till anslag av statsmedel för täckande av de kostnader, som är förbundna med övergång till högre fetthalt;

6. I: 548 av herr *Persson, Karl,* samt II: 694, likalydande, av herr *Jansson i Benestad,* vari hemställt,

att äggpriset för produktionsåret 1954/55 måtte beräknas till 3 kronor 10 öre per kilogram; samt

att behövliga clearingmedel måtte ställas till förfogande för Sveriges export- och importförening för ägg, så att det beräknade medelpriset för ägg kan genomföras;

7. I: 549 av herr *Eskilsson m. fl.* samt II: 692, likalydande, av herr *Hæggblom m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen vid behandling av förevarande proposition måtte dels beakta vad som framhållits i motionerna, dels avslå Kungl. Maj:ts förslag i viss i motionerna närmare angiven del;

8. I: 550 av herr *Ohlon m. fl.* samt II: 696, likalydande, av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställt att riksdagen måtte besluta

a) att förbehålla sig fri prövningsrätt i fråga om kompensation åt jordbruket under löpande regleringsår med anledning av nya löneavtal eller andra eventuella omkostnadsökningar;

b) att uppdraga åt Kungl. Maj:t att före det nya regleringsårets början förhandlingsvägen söka träffa överenskommelse om en sänkning av priset på brödsäd med i genomsnitt 4 kronor per deciton;

c) att bygdekvarnarna från och med nästa regleringsår befrias från förmalningsavgift vid s. k. löneförmalning;

d) att importavgift på spannmål och oljekraftfoder respektive avgift på inom landet tillverkat oljekraftfoder icke bör utnyttjas till att höja detaljpriset på oljekraftfoder över 43 kronor per deciton, ej heller för importerad foderspannmål över 40 kronor per deciton;

e) att i stället för det nu till en del jordbrukare utgående kontanta producentbidraget samt det av Kungl. Maj:t föreslagna leveranstillägget införa ett enhetligt leveranstillägg å mjölk att utgå med 6 öre per kilogram för en mejerileverans upp till 10 000 kilogram per år, vilket avvecklas med 6 öre per kilogram i den mån årsleveransen överstiger 20 000 kilogram per år;

f) att regleringsavgifterna på margarinråvaror skall sänkas med belopp, som möjliggör en sänkning av margarinpriset med 35 öre per kilogram, vilket för närvarande skulle ge ett pris av 3 kronor 50 öre per kilogram;

g) att bestämmelserna om konsumtionsmjölkens fetthalt uppmjukas i enlighet med jordbruksnämndens förslag;

9. II: 690 av herr *Svensson* i Stenkyrka *m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen måtte uttala sig för att styrelse och arbetsutskott i den ekonomiska förening, som förutsättes skola handha brödsädsregleringen, utses enligt i motionen angivna grunder;

10. II: 695 av herrar *Johnsson* i Kastanjegården och *Antby*, vari hemställt, att riksdagen måtte uppdraga åt Kungl. Maj:t att fastställa skyldighet för potatisbrännerierna att till hösten inköpa viss del av sitt potatisbehov från sådana odlare, som icke är delägare i bränneri eller stärkelsefabrik;

11. II: 697 av herr *Ohlin m. fl.*, vari hemställt,

att riksdagen ville avslå Kungl. Maj:ts förslag att i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) införa en paragraf angående skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö (9a §); samt

att riksdagen vid behandling av förevarande proposition ville taga hänsyn till de av motionärerna framförda synpunkterna.

Över de under 1, 2, 3 och 4 här ovan upptagna motionerna har särskilda yttranden inhämtats.

Sålunda har yttrande avgivits med anledning av motionerna I: 14, II: 19, II: 165, I: 266 och II: 338 av statens jordbruksnämnd och Hushållningssällskapens förbund.

Statens jordbruksnämnd har i särskilt yttrande den 5 mars 1954 anfört, att den hade behandlat de i motionerna berörda frågorna i sin sedvanliga framställning angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Beträffande en närmare redogörelse för framställningen i hithörande delar torde utskottet få hänvisa till s. 76—78 i propositionen.

Hushållningssällskapens förbund har i sitt den 15 mars 1954 dagtecknade yttrande anfört i huvudsak följande.

De i motionerna I: 14, II: 19, II: 165, I: 266 och II: 338 anförda skälen att undantaga den s. k. löneförmalningen från förmalningsavgift är enligt förbundsstyrelsens mening knappast bärande. Syftet med ifrågavarande avgift är ju att i nuvarande läge stödja landets spannmålsodling. Under sådana förhållanden skulle det vara oriktigt och olämpligt, om spannmålsodlarna och deras anställda befriades från avgift å den brödspannmål, som dessa själva förbrukar. I förevarande avseende bör sålunda jordbrukarna och deras anställda jämföras med andra konsumenter.

I motion nr II: 165 har föreslagits, att de rörelseidkare, som är ålagda att redovisa upplagandet av förmalningsavgifter, skulle erhålla skälig ersättning härför. Även om uppgiften i fråga innebär ett merarbete och besvär, som är särskilt påtagligt vid förmalningen av mindre partier, synes det dock knappast motiverat att av allmänna medel utbetala ersättning för densamma fullgörande.

Förbundet anser sålunda, att nyssnämnda motioner icke bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Över motionerna I: 78 och II: 104 har yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen och statens jordbruksnämnd.

Lantbruksstyrelsen har i sitt den 26 februari 1954 dagtecknade yttrande anfört i huvudsak följande.

Leveranstillägget och producentbidraget fullföljer skilda syften. Det förra ingår som ett led i de prisreglerande åtgärderna på jordbrukets område och syftar främst till att ge de brukare, som i allmänhet är starkt beroende av mjölkproduktionen, en skälig prisförbättring. Det senare däremot är alltsedan år 1948 ett bidrag av social karaktär, vilket det i samband med att de allmänna riktlinjerna för jordbrukets rationalisering fastställdes befunns ofrånkomligt att vid behov lämna innehavare av s. k. övergångsjordbruk i avvaktan på att dessa jordbruk kunde undergå den rationalisering, som erfordrades för att brukaren skulle ha möjlighet att uppnå likställighet i inkomsthänseende med andra befolkningsgrupper. Till en början avsåg behovsprövningen endast s. k. nytillträdande brukare, d. v. s. brukare som tillträtt sina brukningsenheter efter den 30 juni 1948. Från och med år 1953 har denna prövning emellertid utvidgats till att omfatta alla bidragstagare. Härigenom har bidragets redan från början klart sociala karaktär blivit än mer utpräglad.

Med hänsyn till producentbidragets karaktär och syfte torde det icke vara möjligt att på sätt motionärerna ifrågasatt samordna det med ett tillägg av rent prisreglerande natur. Styrelsen föreslår därför, att motionen i vad den avser utformningen av producentbidraget och samordning av detta bidrag med leveranstillägget icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vad angår frågan om att underkasta leveranstillägget någon jämkning har styrelsen ansett sig icke ha att ingå på detta spörsmål, vilket — såsom tillhörande de prisreglerande organen — faller utanför styrelsens verksamhetsområde.

I yttrande den 12 mars 1954 har *statens jordbruksnämnd* anfört i huvudsak följande.

Jordbruksnämnden får till en början framhålla, att nämnden i sin den 5 mars 1954 till Kungl. Maj:t avlätna skrivelse angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1954/55, i enlighet med den mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade jordbruksuppgörelsen för nämnda regleringsår, föreslagit en omläggning från och med den 1 september 1954 av de nuvarande leveranstilläggen för mjölk, varigenom tillägget till mjölkproducenter med mindre mejerileveranser höjes och tillägget helt bortfaller vid leveranser över 30 000 kg. Den föreslagna omläggningen, som syftar till att de enligt uppgörelsen förutsatta prissänkningarna i görligaste mån icke skall drabba det mindre jordbruket, innebär vidare, att leveranstillägg skall utgå med 3 öre per kg mjölk för mjölkproducents mejerileveranser upp till 10 000 kg för år. För leveranser mellan 10 000 och 25 000 kg utbetalas ett leveranstillägg av 300 kronor. För leveranser över 25 000 kg för år minskas sistnämnda tillägg med 6 öre per kg för överskjutande kvantitet, så att tillägget vid en årsleverans av 30 000 kg helt upphör. Härjämte slopas såväl i »botten» som i »toppen» tillägg som understiger 30 kronor per år.

Vad angår motionärernas förslag finner jordbruksnämnden för sin del befogat att på längre sikt producentbidraget och leveranstillägget sammanföres till ett enhetligt bidrag. Enligt nämndens mening bör emellertid bidraget i så fall icke utgå på sätt motionärerna föreslagit, i form av ett

leveranställagg, utan uteslutande såsom ett s. k. kontantbidrag, d. v. s. helt frikopplat från de aktuella mjölkleveranserna till mejeri.

Vidare har till utskottet inkommit en den 28 mars 1954 dagtecknad skrift från Jönköpings läns tullkvarnsförening m. fl., vari anhållits att utskottet måtte tillstyrka bifall till motionerna I: 14 och II: 19 eller I: 266 och II: 338, samt en den 25 april 1954 dagtecknad skrift från Södermanlands kvarnförening m. fl., vari anhållits att utskottet måtte beakta de synpunkter, som framförts i, bland annat, motionerna I: 14 och II: 19 samt I: 266 och II: 338.

I propositionen har lämnats en närmare redogörelse för *dels* prissättningen på jordbrukets produkter för regleringsåret 1953/54 (s. 13—15), *dels* förkalkylen rörande jordbrukets inkomster och kostnader under produktionsåret 1954/55 (s. 16—29), *dels* överläggningar mellan jordbruksnämnden och jordbrukets organisationer om prissättningen (s. 30—39), *dels* jordbruksnämndens förslag angående jordbruksregleringen under regleringsåret 1954/55 (s. 39—138), *dels* statens priskontrollnämnds yttrande (s. 138—141), *dels* Kungl. Maj:ts beslut i prisfrågan (s. 142), *dels* ock remissyttranden (s. 142—144). Därjämte har vid propositionen fogats promemorior med översikt över hittills vidtagna regleringsåtgärder på jordbrukets område m. m. Utskottet torde i angivna delar få hänvisa till propositionen.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört följande.

Allmänna synpunkter.

»Världsproduktionen av livsmedel har under de senaste åren ökat avsevärt och nådde 1952/53 för första gången sedan krigsslutet per person räknat samma omfattning som före kriget. Till följd av tillfredsställande skördar även under innevarande år torde det internationella försörjningsläget ha ytterligare förbättrats.

Enär produktionen väsentligt ökat i underskottsområdena, har den internationella handelsomsättningen sjunkit. Priserna vid internationell handel har bland annat på grund därav varit vikande under de båda senaste åren. En viss stabilisering synes dock ha inträtt under senare tid. Även om den uppfattningen gör sig på många håll gällande, att kraftigare prisfluktuationer nu skall kunna undvikas, torde dock riskerna för ytterligare kraftiga prisfall icke vara helt undanröjda. Stabiliteten på den internationella marknaden blir nämligen i hög grad beroende av de åtgärder, som kan komma att vidtagas av Amerikas förenta stater, där väldiga lager av jordbruksprodukter samlats och stora ansträngningar nu göres för att avveckla överskotten.

Jordbruksnämnden framhåller, att den antydda utvecklingen för Sveriges del medfört, att de inhemska priserna på jordbruksprodukter sedan ett par

år tillbaka överstiger priserna vid internationell handel. För närvarande uppskattar nämnden den genomsnittliga skillnaden för sådana produkter, som omfattas av denna handel, till omkring 20 procent mot omkring 15 procent för ett år sedan. Härvid är dock att märka, att nämndens jämförelse avser skillnaden mellan de inhemska priserna samt priserna vid export eller import och sålunda icke innefattar någon jämförelse mellan producentpriserna i Sverige och andra länder. Emellertid har nämnden också gjort en jämförelse av sistnämnda slag. Denna visar, att de priser, som tillämpas vid internationell handel, ingalunda återspeglar de inländska priserna i olika länder. Av de utav nämnden lämnade uppgifterna framgår sålunda, att det svenska jordbruksskyddet icke kan sägas ha medfört några klart högre producentpriser i vårt land än i andra länder. Av de västeuropeiska länderna har i stort sett endast Danmark och Nederländerna, vilkas jordbruksproduktion i betydande utsträckning är inriktad på export, lägre producentpriser än vårt land.

I de riktlinjer för den svenska jordbrukspolitik, som fastställdes av 1947 års riksdag, förutsattes att prisstöd åt jordbruket i första hand skulle lämnas genom en avgiftsbeläggning av importen samt, om detta ej skulle visa sig tillräckligt, genom kvantitativa importregleringar. Stödet skulle emellertid icke avse en produktion, som går utöver det inhemska avsättningsutrymmet. För avsättningen av en eventuell överskottsproduktion skall jordbruket sålunda självt bära ansvaret. Innebörden därav är, att sådana förluster vid export av överskott, som icke kan utjämnas genom förefintliga exportorgan eller täckas med importavgifter, skall slås ut på den löpande produktionen.

I enlighet med nyss angivna riktlinjer har från och med 1954 års skörd det obegränsade garantiprissystemet för brödsäd och oljeväxter slopats. Principen att de enskilda produktionsgrenarna skall bära sina eventuella exportförluster, vilken princip redan tidigare vunnit tillämpning i fråga om animaliska produkter — mejeriprodukter, köttvaror samt ägg — har sålunda nu genomförts även på vegetabilieområdet.

Jag vill i detta sammanhang erinra om vad nämnden framhållit i frågan om vem som slutligen bär de förluster, vilka uppstår genom att en del av jordbruksproduktionen avsättes i utlandet till lägre priser än de inhemska. När man lägger jordbrukskalkylen till grund för prissättningen, tar man hänsyn till de förskjutningar i jordbrukets inkomster, som uppstår genom denna export. Så länge denna kalkyl tillämpas vid prissättningen, är det enligt min mening naturligt, att man utgår från det totala inkomstbelopp, som jordbruket uppnår, oavsett om avsättningen sker inom eller utom landet.

Genom produktionsstegringen under de senaste åren har produktionen kommit att överstiga vårt lands eget behov. Om man bortser från den nödvändiga importen av vissa produkter, erhåller man enligt nämndens beräkningar för regleringsåret 1953/54 en överskottsproduktion, som räknad i samma års priser uppgår till 8 procent av jordbrukets totala avsaluproduktion. Enligt samma beräkningar kommer denna överskottsproduktion under

vissa förutsättningar att tendera att öka under de kommande åren och kan inom få år bli betydligt större än för närvarande.

Jag får i detta sammanhang erinra om att en successiv begränsning av jordbruksproduktionen kommer att ske genom åtgärder på den yttre rationaliseringens område. Under den tid denna process pågår, är det angeläget att på bästa sätt söka vinna avsättning utomlands för våra överskott av jordbruksprodukter. Härvid kan överenskommelser med våra avnämjarländer på något längre sikt än för närvarande övervägas.

I anslutning till vad jag tidigare anfört om formerna för prisstödet till jordbruket, får jag framhålla önskvärdheten av en successiv övergång från kvantitativa regleringar till importavgifter. Tack vare de ansträngningar, som hittills gjorts, har mer än hälften av den totala (statliga och privata) införseln av jordbruksprodukter nu frilistats. Åtskilliga kvantitativa importregleringar kvarstår emellertid ännu. En förutsättning för en fortsatt liberalisering av utrikeshandeln med jordbruksprodukter är dock, att även andra länder fortsätter på samma väg.

Enligt de fastställda riktlinjerna för jordbrukspolitiken skall statligt stöd icke utgå för lagring av animalier. Även på detta område har ett stegvis förverkligande av programmet skett. Jag får sålunda erinra om att förra året ansvaret för smörlagringen överflyttades på Svenska mejeriernas riksförning. Årets prisöverenskommelse — till vilken jag återkommer senare — innebär i detta avseende ett fullföljande av programmet, i det att det statliga stödet åt lagringen av köttvaror i nuvarande form slopas. Staten förutsättes emellertid skola fortfarande i viss utsträckning tillhandahålla för lagringsverksamheten erforderliga rörelsemedel. Därvid skall staten tillgodoräkna sig viss ränteersättning — en anordning som för övrigt från och med regleringsåret 1954/55 skall gälla även de övriga områden av jordbruksregleringen, där rörelsemedel tillhandahålles på liknande sätt.

I föregående års prisregleringsproposition (nr 224) meddelade jag, att jag med stöd av ett av Kungl. Maj:t den 30 maj 1952 givet bemyndigande den 6 juni 1952 tillkallat sakkunniga för att utreda frågan om översyn av formerna för de prisstödjande åtgärderna på jordbruksområdet. De sakkunniga, vilka antagit benämningen jordbruksprisutredningen, beräknas snart kunna avlämna sitt betänkande. Frågan om en omläggning av prisregleringssystemet för jordbruksprodukter kan i avvaktan därpå icke för närvarande upptagas till prövning av statsmakterna.

I överensstämmelse med vad som skett under en följd av år har därför jämväl i år upprättats en kalkyl med prognos angående jordbrukets inkomster och kostnader under det kommande regleringsåret. Jordbrukskalkylen har som vanligt utarbetats av kalkylsakkunniga. Den har efter vissa kompletterande beräkningar godkänts av nämndens råd.

Med beaktande av räntekostnaderna i den reducerade omfattning, som följer av 1952 års prisöverenskommelse, visar den sålunda kompletterade jordbrukskalkylen ett överskott av 20,5 miljoner kronor. Härvid har på kostnadssidan i kalkylen inräknats effekten (motsvarande 120 miljoner kro-

nor på inkomstsidan) av den lönehöjning, som lantarbetarna erhållit genom det i januari 1954 träffade kollektivavtalet för denna arbetarkategori. Jordbrukarnas egen arbetskraft har sålunda i kalkylen på vanligt sätt tillgodoförts samma lön, som enligt kollektivavtalet tillkommer den lejda arbetskraften. Vidare har i kalkylen räknats med en nedgång av arbetsvolymen till följd av rationalisering med 3 procent, motsvarande en arbetskostnadsminskning av cirka 70 miljoner kronor, räknat på inkomstsidan. Den sålunda beräknade kalkylen utgör utgångspunkten för prissättningen på jordbruksprodukter under regleringsåret 1954/55 enligt den mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation den 26 februari 1954 ingångna överenskommelsen.

Sagda överenskommelse har som förut nämnts den 12 mars 1954 godkänts av Kungl. Maj:t. Överenskommelsen innebär, bland annat, att kalkylöver-skottet å 20,5 miljoner kronor skall utjämnas genom prissänkningar. Därutöver skall företagas prissänkningar till ett belopp av 37 miljoner kronor. I förhållande till de i kalkylen upptagna priserna skall sålunda prissänkningar äga rum med ett sammanlagt belopp av 57,5 miljoner kronor. Härtill kommer i den för 1954/55 upprättade kalkylen redan inräknade prissänkningar (minus vissa prishöjningar) jämfört med 1953/54 till ett belopp av 69,7 miljoner kronor. Det totala prissänkningensbeloppet blir sålunda cirka 127 miljoner kronor, varav 85 miljoner kronor kan beräknas motsvara en sänkning av de inhemska försäljningspriserna, medan återstoden hänför sig till prisfall på överskottsquantiteter för export samt minskade statliga bidrag. De förhållandevis största prissänkningarna gäller brödsäd (främst råg) och oljeväxter, medan den relativt minsta sänkningen avser mejerimjolk. Beträffande fördelningen av prissänkningarna på olika produkter liksom i övriga hänseenden synes prisöverenskommelsen utgöra en godtagbar lösning av de föreliggande frågorna och torde därför böra godkännas. Överenskommelsen innebär vidare, bland annat, att den s. k. 4-procentregeln skall äga tillämpning jämväl under det kommande regleringsåret. Omräkning av kalkylen skall på grund härav ske i augusti 1954 på grundval av skörderapporterna per den 15 juli, dock endast såvitt sådan begäres av nämnden eller förhandlingsdelegationen.

Den för det kommande regleringsåret träffade prisöverenskommelsen bör, i enlighet med vad som tidigare gällt, icke utgöra hinder för nämnden att vidtaga justeringar av priserna, då så påkallas av försörjningsläget eller marknadsförhållandena. Liksom tidigare bör emellertid dylika prisjusteringar om möjligt avvägas så, att relationen mellan inkomst- och kostnads-summan i kalkylen icke påverkas. Vidare bör eftersträvas, att justeringarna skall medföra minsta möjliga inkomstförskjutning mellan olika grupper av jordbrukare. Innan beslut fattas om dylika justeringar, bör överläggningar på lämpligt sätt äga rum med jordbrukets organisationer. Enligt protokollsanteckning till årets prisöverenskommelse skall nämnden även upptaga förhandlingar med förhandlingsdelegationen, om fråga uppkommer om ändring av nuvarande regler för fastställande av regleringsavgiften på fettråvaror.

I den mån priserna på sådana jordbruksprodukter, som icke är föremål för statlig prissättning, sänkes utan ingripande från myndigheternas sida, bör statsmakterna däremot, i överensstämmelse med vad som hittills gällt, icke ha skyldighet att kompensera prissänkningarna genom medverkan till prishöjningar på andra produkter. Jag vill vidare erinra om att förhandlingsdelegationen liksom för innevarande år gjort förbehåll om att oavsett 4-procentregeln få upptaga förhandlingar med jordbruksnämnden om kompensation till följd av löneökningar på grund av nya kollektivavtal för lantarbetare eller andra arbetargrupper. För nästa år har förbehållet utsträckt till att avse jämväl kostnadsökningar på grund av införande av allmän sjukförsäkring samt nya beskattningsregler för motorfordon och drivmedel. I detta sammanhang vill jag — i likhet med föregående år — understryka, att det i nuvarande läge är enligt min mening ur allmän synpunkt olägligt, om livsmedelspriserna stegas.

I anslutning till vad som gällt under senare år torde Kungl. Maj:t även nästa år böra äga befogenhet att inom den anslagsram, som kan komma att anvisas, handha jordbruksregleringen enligt här angivna riktlinjer och vidtaga av omständigheterna påkallade ändringar i densamma. Skulle det befinnas erforderligt att taga i anspråk statsmedel utöver vad redan ställts till förfogande, bör frågan självfallet underställas riksdagen. Kungl. Maj:ts nämnda befogenhet torde böra gälla hela det kommande regleringsåret.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att de grundläggande, av riksdagen antagna regleringsförfattningarna gäller tills vidare. I föregående års proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område anmälde jag, att det var min avsikt att i år närmare redovisa de bemyndiganden, som behöver förlängas. Såsom förut anförts, har nämnden lämnat en redogörelse härför, till vilken jag torde få hänvisa. De i detta sammanhang återgivna riksdagsbemyndigandena torde, liksom de författningsförslag, som i det följande framlägges, böra gälla tills vidare. Dock bör det bemyndigande om uttagande av avgifter vid utförsel av ägg, som meddelats i brev den 28 juni 1935 till statskontoret, upphöra att gälla. Lagen den 30 september 1938 (nr 611) om handel med fodermedel torde i avvaktan på den av nämnden i samråd med lantbruksstyrelsen igångsatta översynen ännu icke böra sättas i kraft. Jag förutsätter, att avgifter vid utförsel även i fortsättningen skall kunna uttagas enligt kungörelsen den 31 mars 1950 (nr 156) angående utjämningsavgift vid utförsel av vissa varor.

Efter denna redogörelse för min allmänna inställning till de föreliggande spörsmålen torde jag få övergå till att behandla de grunder, som för nästa regleringsår synes böra tillämpas beträffande jordbruksregleringen.

Brödsädsregleringen.

Vid 1953 års riksdag beslöts, att garantipriserna på brödsäd i sin nuvarande obegränsade omfattning skulle slopas från och med 1954 års skörd. I enlighet härmed godkändes vidare principen, att jordbrukarna själva skall

bära ansvaret för en eventuell överskottsproduktion av brödsäd. Med anledning härav uppdrog jordbruksnämnden förra året åt en kommitté med representanter för jordbruksorganisationerna, Svenska spannmålsaktiebolaget, handeln och kvarnindustrien att utreda den närmare utformningen av det nya systemet för brödsädsregleringen. Kommittén överlämnade i början av innevarande år ett förslag i ämnet till nämnden.

Förslaget innebär i huvudsak, att en ekonomisk förening skall bildas, vari som medlemmar skall ingå Sveriges lantbruksförbund, såväl enskilda som producentkooperativa spannmålshandelsföretag samt kvarnindustriföretagen. Föreningen skall icke blott handha utrikeshandeln utan även stödja den eftersträfvade inhemska prisnivån på brödsäd genom åtgärder inom landet. Dessutom föreslås, att föreningen skall handha exporten av oljeväxtfröer. Föreningens medlemmar föreslås skola själva få uppträda på utlandsmarknaden. Dock skall föreningen kunna göra exportförsäljningar i eget namn, nämligen vid försäljning på sådana marknader, där inköpen i något hänseende är centraldirigerade. Kvotering mellan medlemmarna förutsättes skola äga rum endast efter enhälligt styrelsebeslut eller efter nämndens åläggande. Med hjälp av inflytande förmalningsavgifter skall bidrag lämnas vid export, därest den inhemska prisnivån ligger över världsmarknadspriserna. Beträffande oljeväxtfröer skall motsvarande bidrag bestridas av Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a. Skulle den inhemska prisnivån däremot ligga under världsmarknadspriserna, skall exportavgift kunna uttagas. Likaså skall möjlighet finnas att uttaga importavgift, då marknadsläget för- anleder därtill.

Rörande föreningens åtgärder på den inhemska marknaden förutsättes, att förhandlingar därom skall upptagas mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation samt att i fråga om den närmare utformningen samråd skall äga rum mellan nämnden och föreningen.

På den föreslagna föreningen skall även överflyttas spannmålsbolagets nuvarande befattning med beredskapslagren av brödsäd och fodermedel. Däremot avses spannmålsbolaget skola — under ändrat namn — tills vidare äga och förvalta vissa lagerhus. Till föreningen skall också överföras rätten att vid export av vete och råg erhålla utförselbevis. Den verksamhet med uppsamling m. m. av oljeväxtfröer, som sedan ett par år bedrivs av Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter avses tills vidare icke skola överflyttas på det nya organet.

De allmänna direktiven för föreningens verksamhet skall enligt förslaget meddelas av statsmakterna och nämnden, men föreningen skall själv inom ramen för dessa direktiv ombesörja den erforderliga regleringsverksamheten. Dock förutsättes, att nämnden skall äga att ändra föreningens beslut i fråga om exportavgifter, därest så kan anses motiverat av omständigheter, som inträffat sedan direktiven meddelats. Med hänsyn till det allmännas intresse av en riktig skötsel såväl av spannmålsregleringen som av beredskapslagringen samt med tanke på att allmänna medel i betydande utsträckning torde komma att ställas till föreningens förfogande, avses plats skola beredas för ett visst statligt inflytande i föreningen.

Nämnden har remitterat kommittéförslaget för yttrande till ett flertal organisationer. Vid remissbehandlingen framkomna synpunkter ävensom de synpunkter, som nämnden framfört i fråga om såväl förslaget som remissvaren, har återgivits i det föregående, till vilket jag torde få hänvisa.

I likhet med nämnden och remissinstanserna kan jag ansluta mig till förslaget, att i fråga om brödsäd såväl export- och importverksamheten som de prisreglerande åtgärderna inom landet och beredskapslagringen skall för framtiden omhändershas av ett gemensamt organ. Till detta bör även knytas uppgiften att handha exporten av oljeväxtfröer. Nämnden har vidare framhållit, att fördelar skulle kunna vinnas genom en överföring till den nya föreningen jämväl av den verksamhet med uppsamling m. m. av oljeväxtfröer, som för närvarande ombesörjes av Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter, men att denna fråga bör bli föremål för särskild undersökning och därför anstå till ett kommande år. Mot en dylik undersökning har jag intet att erinra.

I fråga om föreningens styrelse finner jag, att den föreslagna sammansättningen utgör en så långt möjligt rättvis avvägning mellan de berörda intressegrupperna. Jag tillstyrker därför förslaget även i denna del. Likaså finner jag mig kunna biträda, vad nämnden anfört beträffande representationen inom styrelsens arbetsutskott. Därest så anses lämpligt, torde sålunda Sveriges lantbruksförbund tilldelas en ordinarie plats samt Kooperativa förbundet och den enskilda kvarnindustrien erhålla var sin suppleantplats i utskottet. Hinder torde vidare ej böra möta för den av oljeväxtintressentföreningen utsedde styrelseledamoten att deltaga i utskottets handläggning av frågor, som berör oljeväxtexporten. Jämväl i övrigt tillstyrker jag vad nämnden förordat beträffande föreningens organisation och därmed sammanhängande frågor. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att utse ledamöter och suppleanter i föreningens styrelse ävensom de statliga ledamöterna i styrelsens arbetsutskott.

Vad angår exporten har delade meningar framkommit i frågan i vad mån denna bör ske centralt genom föreningen. Enligt min åsikt torde övervägande skäl tala för att en dylik centralisering endast bör förekomma, då särskilda skäl föreligger därtill, framför allt vid handel med centraliserade marknader. Emellertid torde till en början viss försiktighet vara påkallad, varför större utrymme synes finnas för centralisering, tills vidare erfarenhet vunnits. Jag förutsätter, att detta spörsmål skall kunna nå en tillfredsställande lösning genom samråd med därav berörda intressegrupper.

Även enligt min mening synes föreningen — i vart fall såvitt angår beredskapslagringen — böra i likhet med spannmålsbolaget stå självrisk för skada på grund av brand m. m. Däremot kan jag icke ansluta mig till förslaget, att huvuddelen av de medel, bolaget avsatt såsom en skaderegleringsfond, skall överföras till föreningen för att användas till skadeutjämnning. I stället bör i fråga om staten tillhöriga varor, såsom statskontoret anfört, eventuella förluster täckas år för år som löpande utgifter, till vilka medel

bör anvisas å riksstaten. Fonden torde därför böra tills vidare kvarstå hos bolaget.

Vad härefter beträffar den fortsatta regleringen av den inhemska brödsädshandeln har nämnden och flera remissinstanser förordat en övergång från det nuvarande systemet med under hela regleringsåret fixerade, successivt stigande priser till ett inlösenförfarande, innefattande rätt för såväl odlarna som handeln och industrien att för inlösen vid viss tidpunkt och till visst bestämt pris till föreningen hembjuda då kvarvarande brödsäd. Även jag förordar en dylik anordning. Såsom nämnden framhållit, bör inlösningsdagen icke sättas senare än att den hembjudna säden hinner exporteras i god tid, innan den nya skörden saluföres. Ur denna synpunkt synes den 1 april lämpligen kunna fastställas såsom hembudsdag. Eftersom de kvantiteter, som hembjudes, förutsättes utgöra ett verkligt överskott, som om möjligt bör exporteras, torde det garanterade priset böra avse leverans i exporthamn, d. v. s. i stort sett samma orter som de nu gällande prisorterna.

Prisbildningen på brödsäd före inlösningsdagen skall vara helt fri och endast påverkas av de exportbidrag, som föreningen kommer att lämna. Såsom nämnden framhållit bör det emellertid stå föreningen fritt att genom överenskommelse med sina medlemmar ävensom med utomstående handels- och kvarnföretag genomföra en mera bunden prisbildning även före inlösningsdagen.

Med utgångspunkt från de nu angivna riktlinjerna, om vilka nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation enats, har Kungl. Maj:t den 12 mars 1954 fastställt inlösenpriser per den 1 april 1955 för sådan brödsäd av 1954 års skörd, som kan avsättas inom landet, till för vete 44 kronor 75 öre och för råg 39 kronor 75 öre per deciton, vartill kommer förmalningsavgift av 5 kronor per deciton att tillföras jordbrukets clearingkassa för brödsäd. Enligt en inom nämnden verkställd utredning skall tillämpningen av det nya inlösenförfarandet medföra ett inkomstbortfall för jordbruket av omkring 6,4 miljoner kronor. Hänsyn härtill har tagits i prisöverenskommelsen.

Jag får i detta sammanhang erinra om att tidigare särskild fraktersättning av statsmedel utgått för från Gotland till fastlandet levererad brödsäd. Sådan fraktersättning torde i fortsättningen icke bli erforderlig, när den nya föreningen kan använda den gotländska brödsäden för export och följaktligen tillämpa samma priser i exporthamnarna på Gotland som på prisorterna på fastlandet. Av statsmedel bör från och med nästa regleringsår ej heller utgå nu lämnade ersättningar för merfrakter vid transport av brödsäd från spannmålshandlare i överskottsområden till kvarnar i underskottsområden. Likaså torde de bidrag till spannmålshandlare inom vissa områden, som utgår för att täcka en del av handelsomkostnaderna för från odlare inköpt brödsäd, böra slopas.

Bland annat med hänsyn till att den nya föreningen ännu ej konstituerats föreslår nämnden, att avgörandet i fråga om de närmare detaljerna vid utformningen av inlösen-systemet skall få anstå till senare. Vad nämnden

sålunda föreslagit kan jag biträda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, nämnden att utfärda de närmare direktiven för föreningen. Detsamma torde böra gälla de eventuella förändringar i bestämmelserna om kvalitetsfordringar och prisregleringsskalor, som kan bli aktuella.

I fråga om förmalningsavgiften på brödsäd, vilken såsom framgår av det tidigare anförda beslutet fastställts till 5 kronor per deciton för 1954 års skörd, torde jag först få erinra om att 1953 års riksdag uppdrog åt Kungl. Maj:t att undersöka, vilka förutsättningar som förelåg att befria löneförmalningen för odlares och i dennes tjänst anställda personers husbehov från avgift, samt — om sådana förutsättningar visade sig vara för handen — vidtaga erforderliga åtgärder därför. Såsom förut nämnts har sedermera Svenska bygdekvarnars riksförbund hemställt om dylik befrielse.

Nämnden har upplyst, att de med förmalningsavgiften sammanhängande frågorna flera gånger ingående behandlats inom nämnden samt att förhandlingar förts mellan nämnden och representanter för såväl löne- som handelskvarnarna. Vid förhandlingarna har enligt nämnden från lönekvarnarnas sida i huvudsak anförts, att löneförmalningen tenderar att minska, beroende på att odlarna icke kan förstå det rättvisa i att avgift uttages för deras egen brödsäd, som de låter förmala. Å andra sidan har talesmännen för handelskvarnarna starkt understrukt, att en förutsättning för att kvarnindustrien godtog införandet av förmalningsavgift var, att sådan avgift även skulle uttagas vid löneförmalning, eftersom dylik förmalning eljest skulle komma i ett gynnat konkurrensläge. Nämnden vidhåller för sin del sin tidigare uppfattning, att även löneförmalning skall vara belagd med avgift.

Efter överväganden har jag funnit mig böra biträda nämndens uppfattning i denna del. De skäl, som anförts till stöd för att löneförmalningen skall undantagas från avgiftsbeläggning, synes mig nämligen icke vara så vägande eller välgrundade att de bör föranleda någon ändring i det utav föregående års riksdag fattade beslutet om förmalningsavgift. Jordbrukets förhandlingsdelegation har enhälligt anslutit sig till nämndens uppfattning.

Emellertid synes det vara skäligt, att lönekvarnarna får viss gottgörelse för sitt besvär med att uttaga och redovisa avgifterna ävensom för ränteförluster. I enlighet med nämndens förslag bör gottgörelsen fastställas till 50 öre per deciton. Kostnaden härför, tillhoppa cirka 250 000 kronor, torde få utgå ur förmalningsavgifterna. Då motsvarande merarbete och ränteförlust enligt nämnden icke föreligger i fråga om handelsförmalningen, bör gottgörelse icke utgå till handelskvarnar.

Förslaget att utvidga förmalningsavgiften till att avse jämväl vete, som användes för tillverkning av flingor o. d., föranleder ingen erinran från min sida.

I samband med övergången till det nya regleringsåret uppkommer i år liksom i fjol vissa problem till följd av sänkningen av brödsädspriserna och höjningen av förmalningsavgiften. Vad först gäller förmalningsavgiften finner jag liksom nämnden, att den bör höjas från och med den 1 augusti 1954

och av administrativa skäl avse all brödsäd, oavsett årsskörd. Mot nämndens förslag att för den kvantitet brödsäd av gammal skörd, som finnes i lager vid månadsskiftet juli/augusti 1954 och som förmåles därefter, lämna kvarnarna en mot höjningen av förmalningsavgiften svarande kompensation har jag ingen erinran.

Vad därefter beträffar frågan huruvida ersättning bör utgå för den förlust, som kan åsamkas kvarnarna på grund av att en lägre genomsnittlig prisnivå kommer att tillämpas under 1954/55, kan jag i huvudsak ansluta mig till vad nämnden anfört därom. Jag finner sålunda ej anledning föreligga att av statsmedel till kvarnarna utbetala prisfallsersättningar men vill samtidigt förorda de av nämnden föreslagna åtgärderna för att underlätta övergången i samband med fallet i den genomsnittliga prisnivån.

Beredskapslagret av brödsäd bör enligt nämnden normalt uppgå till 300 000 ton. Nämnden föreslår emellertid, att detta lager intill en bottenkvantitet av lägst 150 000 ton — som alltid skall finnas i lager — under vissa angivna förutsättningar skall få tagas i anspråk för att under fredstid fylla ut ett försörjningsbehov eller möjliggöra exportförsäljningar, som beräknas kunna täckas in av kommande överskott. Skyldigheten att fylla ut lagret till 300 000 ton, när det gått ned under denna kvantitet, bör enligt nämnden ej vara ovillkorlig, åtminstone icke om import av brödsäd skulle bli nödvändig för ändamålet. Vad nämnden sålunda anfört föranleder icke någon erinran från min sida.

Vad slutligen angår nämndens framställning att den nya föreningen skall komma i åtnjutande av skattefrihet för avsättningar till den konjunkturutjämningsfond i stiftelseform, som avses komma att inrättas, torde denna fråga böra upptagas till prövning först sedan föreningen konstituerats och avtal träffats om inrättandet av stiftelsen.

Regleringen av fodersäd och andra fodermedel.

Handeln med fodersäd och andra fodermedel är numera fri liksom även prisbildningen. Någon ändring härutinnan synes icke vara påkallad. Den begränsning av importen, som behövs i prisreglerande syfte, bör alltså även i fortsättningen åstadkommas genom användande av införselavgifter och icke genom kvantitativa regleringar. Vidare bör, liksom nu, möjlighet finnas att uttaga utjämningsavgifter vid export ävensom att föreskriva minimi-inblandning av inhemskt raps- och senapsmjöl i kraftfoder.

Utrikeshandeln med fodersäd, oljekraftfoder och kli har i enlighet med beslut av 1953 års riksdag i stort sett planenligt överflyttats från spannmålsbolaget till handelsföretagen. Mot vad nämnden anfört beträffande överflyttningen av beredskapslagringen från spannmålsbolaget till den nya spannmålsföreningen har jag intet att erinra. Kostnaden för denna lagring bör bestridas av staten. Jag biträder vidare nämndens förslag att hålla en del av beredskapslagret av oljekraftfoder i form av oljelinfrö, varigenom en beredskap ernås i fråga om såväl linolja som linfrökakor.

Uttagandet av införselavgifter vid import av oljekraftfoder gör det, såsom nämnden framhållit, nödvändigt att uttaga avgift jämväl på oljekraftfoder, som tillverkas inom landet. I likhet med nämnden anser jag det därför vara påkallat att genom nya författningsbestämmelser skapa möjlighet att uttaga tillverkningsavgift. För innevarande år har träffats frivillig uppgörelse med oljefabrikerna om inbetalning av sådan avgift.

Förslag av nu angivet innehåll till förordning om avgift å oljekraftfoder torde böra föreläggas riksdagen till antagande. Avgiften bör dock tills vidare icke uttagas för oljekraftfoder av svenskodlat frö av raps, rybs och senap i annat fall än då tillverkningen skett av fröparti, som försålts till fabrik för export av tillverkningsprodukterna, men fodervaran av någon anledning säljes på den svenska marknaden.

Nu utgående statlig garanti till oljefabrikerna för avsättning av ur svenskt oljeväxtfrö framvunnet oljekraftfoder torde, såsom nämnden föreslagit, böra slopas.

I detta sammanhang torde jag även få taga upp frågan om restitutionen och fördelningen på exporten av olika animalieprodukter av de medel, som inflyter genom upptagande av införselavgifter på fodervaror och tillverkningsavgifter på inom landet tillverkat oljekraftfoder. Vad nämnden härutinnan anfört rörande innevarande regleringsår, torde till följd av förhållandena stå i god överensstämmelse med såväl 1953 års riksdags beslut rörande äggregleringen som i övrigt med 1947 års riktlinjer. Jag biträder nämndens förslag i denna del. De av nämnden angivna principerna för fördelningen av foderavgiftsmedlen under regleringsåret 1954/55 synes även böra godtagas. Principiellt göres härigenom, liksom i år enligt riksdagens beslut i fråga om anvisningen till äggproduktionen, ett avsteg från 1947 års riktlinjer. Enligt dessa skall nämligen vid export av sådana animalieprodukter, som framställes medelst importerade fodermedel, restitution kunna lämnas endast med belopp motsvarande de införselavgifter, som kan anses belöpa på de exporterade kvantiteterna. Enligt de nu föreslagna principerna skall de inflytande avgiftsmedlen fördelas på de olika animaliegrenarna i huvudsaklig relation till den beräknade användningen av avgiftsbelagda fodermedel inom respektive produktionsområde. I fråga om den definitiva fördelningen för regleringsåret 1954/55 torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på nämnden att senare göra denna efter samråd med jordbrukets organisationer.

Nämnden har icke velat motsätta sig, att nu utgående fraktbidrag vid transport av fodermedel till vissa delar av norra Sverige bibehålles oförändrade under nästa regleringsår. Häremot har jag icke något att erinra. I samband härmed har nämnden ifrågasatt, om det ur administrativa synpunkter icke vore lämpligast, att utbetalandet av fraktbidragen överfördes till järnvägsstyrelsen i samband med avvecklingen av spannmålsbolaget, vilket hittills utbetalat bidragen. Järnvägsstyrelsen, som beretts tillfälle att yttra sig över förslaget, har med hänvisning till, bland annat, att den ej är utrustad med vare sig den vidlyftiga administrationsapparat eller den

sakkunskap, som erfordras för uppgiften, hemställt att nämndens förslag icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Enligt min mening bör i detta läge utbetalningen uppdragas åt den föreslagna nya spannmålsföreningen i samband med den successiva avvecklingen av spannmålsbolaget. Föreningen torde böra få de kostnader, som kan beräknas falla på administrationen av fraktbidragen, täckta av medel ur anslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Potatisregleringen.

Kungl. Maj:ts beslut i prisfrågan innebär i fråga om fabrikspotatis, att det för innevarande år fastställda odlarpriset skall ligga till grund för pris-sättningen på potatismjöl och potatissprit under det kommande reglerings-året. Av priset skall 3 öre per hektoliter och stärkelseprocent avsättas till en särskild clearingkassa.

I anslutning härtill har jordbruksnämnden framlagt vissa riktlinjer för en omläggning av stödet åt odlingen av fabrikspotatis från och med den 1 oktober 1955. Förslaget innebär i huvudsak, att staten skall fastställa ett pris för den kvantitet, som motsvarar den normala förbrukningen inom landet. För odlarna skall tillämpas ett lägre pris, varvid skillnaden avses skola användas till att täcka exportförluster m. m. Den del av odlingen, som över-skjuter den inhemska förbrukningen, skall nämligen omhändertagas och säljas av ett särskilt organ till de priser, som kan uppnås.

Sveriges stärkelseproducenters förening har biträtt förslaget, såvitt av-ser dess principiella uppläggning. Däremot har Sveriges bränneriidkareföre-ning, som visserligen icke haft något att erinra mot inrättandet av clearing-kassan, påkallat ytterligare förhandlingar för att klarlägga verkan av för-slaget för brännerihanteringens del. Jordbrukets förhandlingsdelegation har för sin del godtagit förslaget. Vidare har nämnden upplyst, att Aktiebolaget Vin- & spritcentralens ledning under hand förklarat sig icke ha något att invända.

Även enligt min mening torde det nuvarande regleringssystemet i fråga om fabrikspotatis vara så osmidigt och omständligt, att en omläggning bör äga rum. De av nämnden framlagda riktlinjerna för ett nytt reglerings-system synes i stort sett kunna godtagas. Det synes emellertid böra uppdragas åt nämnden att företaga erforderliga utredningar och till Kungl. Maj:t in-komma med ett detaljerat förslag. Först därefter är jag beredd att taga slut-lig ställning till frågan. I samband med behandlingen av angivna förslag torde även böra upptagas ett av potatisindustriutredningen den 10 oktober 1953 avgivet betänkande rörande stärkelse- och bränneriindustrierna.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 16 ok-tober 1953 bemyndigat nämnden att med stärkelseföreningen träffa över-enskommelse om föreningens inköp och försäljning av potatisstärkelse un-der tiden den 1 oktober 1953—den 30 september 1954 i huvudsaklig över-

ensstämmelse med ett upprättat förslag till avtal. I bemyndigandet har emellertid gjorts förbehåll om att den utfästelse, som nämnden gjort i 7 § av avtalsförslaget, skall underställas riksdagens prövning.

Det avtal, som träffats, innebär i likhet med motsvarande nu gällande avtal, bland annat, att föreningen är skyldig att köpa den mängd potatisstärkelse, som framställs enligt meddelade tillverkningslicenser på högst 300 000 deciton med undantag av vad som erfordras till husbehov för tillverkaren och dennes potatisleverantörer. Enligt nyssnämnda 7 § har nämnden åtagit sig att — under förutsättning av statsmakternas godkännande och därest avtalet icke skulle förnyas för tillverkningsåret 1954/55 — vidtaga eller föranstalta om sådana åtgärder från statens sida, som bereder föreningen möjlighet att erhålla dels minst 87 kronor per deciton för den 1 oktober 1954 inneliggande lager av potatisstärkelse, dock med avdrag av 30 000 deciton, dels ock ersättning för ränte- och lagringskostnader enligt i avtalet närmare angivna grunder för inneliggande lager av potatisstärkelse med undantag av 30 000 deciton under tre månader från och med den 1 oktober 1954.

De av nämnden sålunda gjorda åtagandena torde nu böra underställas riksdagens prövning.

Vad lantbruksstyrelsen och nämnden anfört rörande behovet av fortsatt stöd åt den kvalitetsbefrämjande verksamhet på matpotatisområdet, som numera bedrivs av Svensk matpotatiskontroll, kan jag ansluta mig till. För nämnda organs verksamhet under år 1953 har ett statsbidrag av 15 000 kronor ställts till förfogande ur anslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Enligt vad som upplysts påbörjades emellertid verksamheten icke förrän andra halvåret 1953. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde därför sagda bidrag i stället få avse budgetåret 1953/54. I anslutning härtill synes nu böra inhämtas medgivande till att ett lika stort bidrag skall få utgå till verksamheten ur berörda anslag jämväl under nästkommande budgetår.

Nämnden har upplyst, att den utfärdat särskilda bestämmelser för att erinra garanti för att importerad såväl mat- som utsädespotatis skall vara av hög kvalitet. Vad nämnden i detta hänseende anfört, kan jag i huvudsak ansluta mig till. I samband därmed vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 februari 1954 bemyndigat nämnden att förordna om införselavgift på utsädespotatis av högst 8 öre per kilogram.

Vad nämnden i övrigt anfört angående potatisregleringen föranleder icke någon erinran från min sida.

Oljeväxtregleringen.

Såsom förut nämnts har Kungl. Maj:t den 24 juli 1953 och den 12 mars 1954 fastställt följande grundpriser för oljeväxtfrö vid leverans från odlare för avsättning inom landet, nämligen för höstraps 85 öre, för höstrybs 83 öre, för vårraps 75 öre, för vårrybs 73 öre och för vitsenap 60 öre per kilogram. I enlighet med de principer, som godtagits av 1953 års riksdag, skall

jordbruket självt bära ansvaret för en överskottsproduktion av oljeväxtfröer. Beroende på odlingens faktiska omfattning och de exportpriser, som kan erhållas för överskottskvantiteter, kan sålunda de verkliga odlarpriserna för hela skörden bli lägre än de nu angivna.

Jordbruksnämnden har upplyst, att den träffat överenskommelse med odlarorganisationen, innebärande att odlarpriserna skall uppgå till följande lägsta belopp, nämligen för höstraps 75 öre, för höstrybs 73 öre, för vårraps 67 öre, för vårrybs 65 öre och för vitsenap 54 öre per kilogram. Odlarna tillförsäkras i kontrakten endast det lägre priset. I jordbrukskalkylen för regleringsåret 1954/55 har icke förutsatts, att någon efterbetalning till odlarna skall äga rum, varför eventuella överskottsmedel enligt nämnden torde få fonderas. Uppgårelsen med odlarorganisationerna har biträttats av jordbrukets förhandlingsdelegation.

Vad nämnden sålunda anfört föranleder icke någon erinran från min sida.

Den föreslagna överföringen av exportverksamheten på oljeväxtområdet till den nya spannmålsföreningen har jag redan tidigare under avsnittet om brödsädsregleringen förklarat mig kunna tillstyrka. Härvid bör de av nämnden förordade förändringarna i styrelsen för Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter äga rum.

I samband med utformningen av det nya systemet för stöd åt den inhemska smörproduktionen och oljeväxtodlingen anförde jag (Prop. 1953: 196), bland annat, att frågan om stödet åt den inhemska produktionen av linolja skulle upptagas i annat sammanhang. Med anledning därav har nämnden undersökt möjligheterna att erhålla en utfästelse av de inhemska linoljeslagerierna att köpa linfrö av 1954 års skörd till världsmarknadspriset, vilket för närvarande motsvarar ett odlarpris av 65 öre för kilogram. På grund av marknadsläget har emellertid någon dylik utfästelse icke kunnat erhållas. Vid sådant förhållande behövs särskilda statliga stödåtgärder för att kunna trygga avsättningen av svenskodlat linfrö. Då en mindre inhemsk odling anses önskvärd av beredskapsskäl, föreslår nämnden, att staten skall garantera odlarna ett pris av 65 öre för kilogram. Den förlust, som kan uppstå på denna odling, bör enligt nämndens mening täckas av statsmedel.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 12 mars 1954 fastställt ett garantipris vid leverans från odlare av 65 öre per kilogram. Medel för ändamålet torde få ställas till förfogande ur clearingkassan för fettvaror.

Stödet åt lin- och hampodlingen.

I fråga om stödet åt lin- och hampodlingen får jag till en början erinra om att enligt beslut av 1953 års riksdag statligt stöd skall ges åt linberedningsverken i Laholm, Växjö och Mellansel samt åt hamperedningsverket i Visby.

Jordbruksnämnden har föreslagit, att statligt stöd under det kommande regleringsåret skall lämnas beträffande lin till en sammanlagd kvantitet av

1 625 ton fiber, fördelad med 790 ton på verket i Laholm, 535 ton på verket i Växjö och 300 ton på verket i Mellansel, samt beträffande hampa till en kvantitet av 720 ton fiber. Mot vad nämnden sålunda föreslagit har jag icke något att erinra.

Såsom förut nämnts har Kungl. Maj:t den 12 mars 1954 fastställt riktpiserna för 1954 års skörd till för linhalm 25 öre per kilogram och för hamphalm 13 öre per kilogram.

Vid beräkningen av kostnaderna för stödet åt lin- och hampodlingen under nästa regleringsår har nämnden i fråga om lin utgått från ett allmänt pristillägg av 54 öre per kilogram stödberättigad linfiber samt särskilda pristillägg till verken i Växjö och Mellansel av 15 respektive 55 öre per kilogram ävensom i fråga om hampa från ett pristillägg av högst 75 öre per kilogram. Detta finner jag mig böra biträda. Jag kan vidare tillstyrka vad nämnden föreslagit i fråga om täckandet av en del av kostnaderna för inköp av vissa kvantiteter utländskt hamputsäde för sådden 1953 och 1954.

Med utgångspunkt från den i det föregående förutsatta produktionen och det av nämnden uppgivna stödbehovet per kilogram fiber, kan bidragskostnaderna för spånadslin beräknas till i runt tal 1 123 000 kronor. Liksom för närvarande bör nämnden äga att inom ramen för detta belopp göra den om-disponering mellan linberedningsverken, som kan befinnas lämplig. Motsvarande medelsbehov för hampa utgör 540 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för bidrag till anskaffande av utländskt hamputsäde, sammanlagt 160 000 kronor. Det totala anslagsbehovet till stödjande av lin- och hampodlingen torde i anslutning härtill och med hänsynstagande till kostnader för odlingsförsök m. m. böra beräknas till avrundat 1 900 000 kronor.

Härefter torde jag få upptaga frågan om att i förteckningen över varor, vilka enligt förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. icke får införas till riket utan särskilt tillstånd, intaga även hampa, med undantag av manilla- och cantalahampa, ävensom hampblår (stat. nr 904: 1, 904: 2, ur 905, 911), varigenom införselavgift skulle kunna påläggas dessa varuslag. Såsom nämnden framhållit, avses en sådan avgift skola användas endast för att bereda erforderligt skydd mot utbud av dumpingkaraktär. Med hänsyn bland annat härtill anser jag mig böra biträda nämndens förslag. Förslag till författningsändring framlägges i ett senare avsnitt.

Jag får i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t den 13 november 1953 på framställning av Uppsala-Stockholms läns linodlareförening u. p. a., Gimo, funnit gott förklara, att krav på återbetalning av statens fordran på grund av föreningens lån ur hemslöjdslånefonden icke skall framställas förrän i samband med föreningens likvidation och att denna statens fordran vid likvidationen skall äga sämre rätt än övriga fordringar hos företaget.

Enligt vad jag inhämtat har Uppsala-Stockholms läns linodlareförening, Gimo, och Sveriges hampodlareförening, Värmbol, numera trätt i likvidation. Enär likvidationsförfarandet ännu icke avslutats, kan icke nu fram-

läggas förslag till avveckling av statens fordran i samband med lån till föreningarna.

Slutligen torde jag här få anmäla Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbunds hemställan om ändring av bestämmelserna för lån ur hemslöjds-lånefonden. För närvarande må jämlikt kungörelsen den 30 november 1928 (nr 452) statslån från fonden tilldelas hushållningssällskap för utlämnande av, bland annat, förlagslån för att anskaffa för textil tillverkning avsett svenskt material, företrädesvis av lin och ull. Lån må icke beviljas till högre belopp än 10 000 kronor. Riksförbundet hemställer, dels att maximibeloppet skall höjas till 30 000 kronor, dels att lån skall kunna erhållas för att över huvud anskaffa material för hemslöjdsproduktion ävensom för finansiering av hemslöjdsföreningarnas lagerhållning.

Med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen sedan år 1928 liksom även till att avsättningen av hemslöjdsprodukter ökat väsentligt, är en höjning av maximibeloppet otvivelaktigt påkallad. Det torde emellertid vara tillräckligt med en höjning till 25 000 kronor. Jag har vidare intet emot att en viss utvidgning av ändamålet med lånen äger rum. Enligt min mening synes man dock icke böra helt släppa kravet på att tillverkningsmaterialet skall vara inhemskt. Jag föreslår därför, att de nuvarande bestämmelserna skall ändras på så sätt, att lån må utlämnas för tillverkning av varor utav företrädesvis svenskt råmaterial.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad sålunda föreslagits, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga nödiga författningsändringar.

Äggregleringen.

För innevarande regleringsår upptogs i jordbruksöverenskommelsen våren 1953 ett medelproducentpris för ägg av 3 kronor 10 öre per kilogram. Prisbildningen är emellertid i huvudsak fri. Producentnoteringen får sålunda fritt variera intill en gräns, som fastställts till 4 kronor 25 öre per kilogram. Därest noteringen tenderar att nå denna gräns, bör import av ägg företas och export endast i undantagsfall äga rum. För att stödja medelproducentpriset har jordbruksnämnden föreskrivit, att Sveriges export- och importförening för ägg vid ett producentpris, som ej överstiger 3 kronor 75 öre per kilogram, får utbetala exportbidrag av insamlade regleringsmedel.

Under nästa regleringsår bör enligt nämndens förslag riktlinjerna för äggregleringen bli i stort sett oförändrade. Medelproducentpriset har dock beräknats till endast 2 kronor 95 öre per kilogram. Vid sådant förhållande torde den övre prisgränsen böra sänkas till 4 kronor per kilogram. Vidare bör liksom för närvarande exportbidrag och restitution av införselavgift på fodermedel kunna komma i fråga.

Kungl. Maj:ts beslut i prisfrågan innebär ett bifall till nämndens förslag i denna del. Vad nämnden anfört angående riktlinjerna i övrigt i fråga om äggregleringen kan jag i huvudsak biträda. Jag har ej heller något att erinra

mot att kvarstående behållning i nämndens clearingkassa för ägg och äggprodukter överföres till Sveriges export- och importförening för ägg.

Köttvaruregleringen m. m.

Av jordbruksnämndens tidigare berörda redogörelse framgår, att anledning finnes att räkna med ett relativt stort underskott på kött under regleringsåret 1954/55, medan tillgången på fläsk kan väntas betydligt överstiga det inhemska konsumtionsbehovet. Den svenska köttproduktionen torde sålunda få kompletteras med import, samtidigt som exporten av fläsk troligtvis behöver ökas rätt väsentligt framdeles.

Enligt nämnden bör utrikeshandeln med kött och fläsk under regleringsåret 1954/55 regleras på i stort sett samma sätt som för närvarande, och direktiven för Föreningen Svensk kötthandel bör sålunda i huvudsak ansluta till de nu gällande. Föreningen bör sålunda åläggas att, om så befines möjligt med hänsyn till prisläget, importera varor, så att den av statsmakterna förutsatta prisnivån icke överskrides. Vidare bör export icke få företagas utan nämndens tillstånd, om denna prisnivå tenderar att överskridas.

Vinster och förluster i föreningens verksamhet bör i första hand utjämnas inom föreningen. Då på grund av det väntade stora exportöverskottet på fläsk under nästa regleringsår förlusterna väntas komma att överstiga de på samma år belöpande vinsterna, bör föreningen såsom nämnden föreslagit få taga i anspråk även andra medel. I första hand torde därvid, i likhet med vad nu är fallet, få användas de av nämnden upptagna och till föreningen överförda införselavgifterna för köttvaror, som importerats utanför föreningens regi. Därjämte bör föreningen liksom för närvarande ha möjlighet att uttaga slaktdjursavgifter. Vidare bör få användas eventuellt restituerade införselavgifter för fodermedel. För ändamålet torde därjämte få disponeras de medel, som från tidigare regleringsår inestår i stiftelsen Kötthandelns konjunkturutjämningsfond. I den mån ytterligare tillskott behövs, torde i enlighet med nämndens förslag få tagas i anspråk behållningen i nämndens clearingkassa för kolonialvaror. Jag biträder alltså jämväl nämndens förslag att, sedan ett belopp av 1 miljon kronor avsatts för att bestrida vissa bidrag vid export av sockerhaltiga varor, resterande medel i denna kassa skall den 1 september 1954 överföras till föreningen. Jag förutsätter emellertid, att i direktiven till föreningen föreskrives att, med undantag för föreningens vinstmedel i affärsverksamheten, regleringsmedel icke får användas utom efter nämndens godkännande.

Beträffande prisregleringen i fråga om kött och fläsk har nämnden anført, att den i samband med prisförhandlingarna träffat överenskommelse om partiprissättningen på kött och fläsk med Sveriges slakteriförbund av i stort sett samma innehåll som den för innevarande år gällande, dock med undantag av att förbundets priser icke längre skall betraktas som normalpriser. För min del finner jag mig kunna biträda vad sålunda överenskom-

mits. Vad nämnden föreslagit i fråga om avvecklingen av det nuvarande statliga stödet till lagring av kött och fläsk föranleder ingen erinran från min sida.

I den nu föreliggande prisöverenskommelsen för regleringsåret 1954/55 förutsattes, att priserna på kött och fläsk skall sänkas så, att jordbrukets inkomst av dessa varor, efter avdrag med 2,5 miljoner kronor som kompensation för det slopade lagringsstödet, skall nedgå med tillhoppa 36,5 miljoner kronor. Beloppet motsvarar i genomsnitt på allt kött och fläsk en sänkning per kilogram av mellan 10 och 11 öre. Häremot torde icke vara något att erinra. Säsom nämnden framhållit, torde sänkningen genom den rörlighet i prissystemet, som tillämpas, och det förväntade marknadsläget till större delen komma att beröra priserna på fläsk.

Liksom för innevarande år bör av skäl, som nämnden anført, garantipriset för smågrisar fastställas till 3 kronor per kilogram.

I detta sammanhang torde jag slutligen få upptaga frågan om stöd åt ullproduktionen. I syfte att söka uppehålla en fårstam av ur beredskapssynpunkt lämplig storlek utgår sedan regleringsåret 1948/49 särskilt statsbidrag. Bidraget, som för närvarande är 1 krona 50 öre per kilogram ull, föreslås av nämnden skola utgå med oförändrat belopp jämväl under regleringsåret 1954/55. Då bidraget torde vara av viss betydelse för uppehållet av fårstammen, biträder jag förslaget.

För täckande av kostnaderna härför torde enligt nämnden ett belopp av 200 000 kronor vara erforderligt. Mot denna beräkning har jag icke något att erinra.

Regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter.

Som en följd av de åtgärder, som våren 1951 företogs för att stimulera till en produktionsomläggning i riktning mot ökad produktion av spannmål samt kött och fläsk, har en viss nedgång i produktionen av mjölk kunnat konstateras under åren 1951 och 1952. Härefter synes mjölkproduktionen ha stabiliserats, och under år 1953 har den varit 1 procent större än under närmast föregående år. Ökningen beräknas fortsätta under det kommande regleringsåret. Säsom jordbruksnämnden närmare belyst, visar emellertid utvecklingen i olika områden och storleksgrupper åtskilliga särdrag. Tyngdpunkten i mjölkproduktionen har sålunda förskjutits mot de mindre brukningsdelarna. Vidare har produktionen gått ned i södra och mellersta Sverige, samtidigt som den ökat i de nordligare delarna av landet. Enligt nämndens beräkningar har Norrland genom den ökade mjölkproduktionen blivit ej endast självförsörjande utan bidrar dessutom till exportöverskottet av smör.

Under innevarande år utgår pristillägg för vid mejeri invägd mjölk i form av dels allmänt mjölkpristillägg, som gäller hela landet, dels extra mjölkpristillägg, som avser endast vissa delar av landet, främst Norrland. Vi-

dare utgår s. k. leveranstilllägg om 5 öre per kilogram för den del av den årliga leveransen till mejeri, som ligger mellan 4 000 och 10 000 kilogram. Såsom närmare framgår av nämndens redogörelse är producentpriserna (inklusive bidrag) för mjölk i Norrland genom de extra mjölkpristilläggen väsentligt högre än i övriga delar av landet. Det sammanlagda genomsnittliga subventionsbeloppet per kilogram i Norrland invägd mjölk uppgår sålunda under regleringsåret 1953/54 till 10 öre mot 4 öre i övriga delar av landet. Variationerna inom Norrland är dock betydande och subventionsbeloppet kan uppgå till närmare 13 öre per kilogram.

Såsom nämnden anfört, motsvarade den förra året verkställda sänkningen av det allmänna mjölkpristillägget en minskning av mejeriavräkningspriset med 1,8 öre per kilogram. Med hänsyn till att Svenska mejeriernas riksförening under innevarande regleringsår för utbetalande av prisutjämningsbidrag kunnat disponera vissa reserverade medel, har emellertid minskningen i allmänhet kunnat begränsas till i genomsnitt 1 öre per kilogram mjölk. Dylika medel kan emellertid nästa år icke beräknas stå till förfogande för sådant ändamål i samma utsträckning som under innevarande år, varför man måste räkna med en ytterligare sänkning av avräkningspriserna med 0,8 öre per kilogram. Härtil kommer den i prisöverenskommelsen förutsatta produktprissänkningen om 15 öre per kilogram ost, vilken motsvarar 0,2 öre per kilogram mjölk. Avräkningspriset på mjölk kan därför beräknas komma att nedgå med i allmänhet 1 öre per kilogram. Såsom nämnden framhållit torde inkomstbortfallet på grund av denna prisnedgång komma att mera beröra det mindre jordbruket än det större, som kan tillgodogöra sig fördelarna av de gynnsammare brödsädspriserna.

Vid nu nämnda förhållanden synes det vara riktigt att söka kompensera det mindre jordbruket för angivna inkomstbortfall. Enligt prisöverenskommelsen skall detta ske genom en omläggning av det nuvarande leveranstillläggssystemet. Omläggningen innebär, att under regleringsåret 1954/55 leveranstilllägg skall utgå med 3 öre per kilogram mjölk för mjölkproducents mejerileveranser upp till 10 000 kilogram per år. För leverans mellan 10 000 och 25 000 kilogram per år skall utbetalas ett leveranstilllägg av 300 kronor. För leverans över 25 000 kilogram per år skall sistnämnda tilllägg minskas med 6 öre per kilogram för överstigande kvantitet, så att tillägget vid en årsleverans av 30 000 kilogram helt upphör. Leveranstilllägg, som understiger 30 kronor per år, skall helt slopas. Kostnaderna för leveranstilläggen efter omläggningen beräknas bli nära nog desamma som enligt nuvarande system. Vad sålunda föreslagits anser jag utgöra en godtagbar lösning av det föreliggande avvägningsproblemet. De allmänna och extra mjölkpristilläggen förutsättes därvid skola utgå efter oförändrade grunder.

Vad nämnden anfört i fråga om avvecklingen av de statliga subventionerna på mjölk föranleder icke för närvarande något uttalande från min sida.

Vad härefter angår konsumtionen i mjölk en gäller fortfarande den bestämmelsen, att sådan mjölk med vissa undantag icke må saluhållas eller överlåtas, med mindre den standardiserats till en fetthalt av 3 procent, dock

med undantag för skum- och kärnmjölk. Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t har nämnden dessutom medgivit försäljning i kapsylförsedd glasflaska av mjölk, som standardiserats till en fetthalt av 3,5 procent. Försäljningen har under sistlidna regleringsår utgjort endast drygt 3 procent av totalförsäljningen från mejeri av konsumtionsmjölk men har därefter ökat till omkring 4,5 procent. Nämnden har erinrat, att den förra året i anslutning till en framställning av lantbruksstyrelsen om upphävande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt förklarade sig dela styrelsens uppfattning, att tillräckliga skäl icke längre förelåg att bibehålla dessa. Jag fann mig då icke kunna biträda nämndens förslag i fråga om annan mjölk än skum- och kärnmjölk. Sedan numera inom inrikesdepartementet tillkallats särskilda sakkunniga för utredning av frågan om åtgärder för att förbättra konsumtionsmjölkens beskaffenhet och därmed sammanhängande spørsmål, därvid bland annat torde komma att beröras den nuvarande ordningen med kvalitetsbetalning av mjölk och dithörande frågor, är jag icke heller nu beredd att förorda att nyssnämnda bestämmelser helt avskaffas. Ett ytterligare skäl för denna min inställning är, att jag i det följande kommer att föreslå att normalpriset på konsumtionsmjölk skall upphävas.

Prisbildningen på smör bör enligt nämndens mening från och med nästa regleringsår lämnas fri, varvid priset på runmärkt smör vid försäljning från smörtillverkande mejeri förutsättes komma att liksom hittills regleras genom en riksnotering, som sättes av Svenska mejeriernas riksförening samtidigt med en notering för omärkt mejerismör. I fråga om differentieringen av priserna på runmärkt och omärkt smör avses vissa nya regler skola tillämpas. Kostnaderna för lagring av smör samt för förlusterna på exporten av smör och andra mejeriprodukter har nämnden vidare förutsatt skola bestridas av tillgängliga medel i riksföreningens kassa för regleringsändamål. Riksföreningen föreslås emellertid även nästa regleringsår skola mot viss ränta erhålla rörelsemedel, motsvarande det inlagrade smörets värde. Vad sålunda anförts föranleder ingen erinran från min sida.

Nämnden föreslår vidare, att normalpriserna på konsumtionsmjölk, skum- och kärnmjölk samt grädde skall upphävas. Härvid har förutsatts, att övergången till en fri prisbildning skall ske i enlighet med en senare mellan nämnden och Svenska mejeriernas riksförening träffad överenskommelse, vilken skall lämna garantier för en i genomsnitt oförändrad prisnivå bortsett från vissa lokala prisjusteringar. Iakttagandet av denna bestämmelse skall utgöra villkor för att utfå mjölkpristillägg. Som förut nämnts skall riksföreningen under nästa regleringsår själv bära räntekostnaderna för av staten tillhandahållna rörelsemedel vid lagring av smör. Jordbrukets utgifter härför skall kompenseras genom att riksföreningen inom ramen av ett totalbelopp av 1,5 miljon kronor skall äga rätt att efter samråd med nämnden lämna mejeri tillstånd att verkställa erforderliga lokala prishöjningar på mjölk vid försäljning till handlande. Vidare föreslår nämnden, att stoppriserna på torr mjölk i olika handelsled skall slopas från och med nästa regleringsår.

För egen del kan jag i princip ansluta mig till vad nämnden anfört i fråga om övergången till en friare prisbildning på konsumtionsmjölk, skum- och kärnmjök, grädde samt torrmjök. Jag förutsätter därvid i likhet med nämnden, att kungörelsen den 6 mars 1942 (nr 91) med vissa bestämmelser angående handeln med mjök samt nämndens med stöd härav utfärdade bestämmelser tills vidare skall i huvudsak gälla.

Nämndens förslag beträffande priserna på och regleringen i fråga om ost under nästa regleringsår kan jag likaledes i huvudsak godtaga.

Beträffande regleringen av priserna på mjök och mejeriprodukter vill jag allmänt sett framhålla, att vad jag anfört väsentligen tar sikte på förhållandena i producentledet och vid försäljning till återförsäljare. Statens pris-kontrollnämnd har i sitt förut omförmälda yttrande till jordbruksnämnden bland annat berört vissa frågor om reglering av handelsmarginalerna vid försäljning av här ifrågavarande produkter. Jag delar i princip uppfattningen, att dessa marginaler icke bör behandlas annorlunda än dylika marginaler inom andra varuområden. Frågan om prisreglering bör sålunda härvidlag bedömas enligt de allmänna principer och riktlinjer, som tillämpas enligt gällande prisregleringslag.

Vad nämnden i övrigt anfört angående regleringen av mjök och mejeriprodukter föranleder icke någon erinran från min sida.

I detta sammanhang torde jag få taga upp frågan om nämndens clearingkassa för ost. Nämnden har under hänvisning till, bland annat, att pris-clearing beträffande ost icke varit aktuell sedan år 1952 föreslagit, att kassan nu skall avvecklas. Med hänsyn till att de behållna medlen i kassan uppkommit genom avgiftsbeläggning av en inhemsk mejeriprodukt, bör enligt nämndens mening dessa medel få stå till förfogande för lämpliga åtgärder inom mejerihanteringen och därvid enligt nämndens bestämmande användas till, bland annat, konsumentupplysande och kvalitetsbefrämjande åtgärder i fråga om mejeriprodukter. Vad nämnden sålunda anfört har jag intet att invända mot.

Konstgödselregleringen.

Vad jordbruksnämnden anfört i fråga om konstgödselregleringen föranleder ingen erinran från min sida. Jag kan även biträda nämndens förslag att snarast återföra kvarstående tillgångar i nämndens clearingkassa för konstgödsel m. m. till anslaget för Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Fettvaruregleringen.

Vid 1953 års riksdag fattades beslut om att det då tillämpade reglerings-systemet på fettvaruområdet skulle ersättas med ett nytt system. Beslutet innebar, att de fettvaror, som hade betydelse för den statliga jordbruksreg-

leringen, utbröts ur kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud och inordnades under en särskild författning. Linfrö och icke härdad linolja undantogs dock från de fettvaror, som sålunda gjordes till föremål för särskild reglering.

Det nya systemet avsågs skola träda i kraft den 1 juli 1953. På begäran av skilda sammanslutningar och företag inom fettvarubranschen förklarade emellertid Kungl. Maj:t, som har bemyndigande att avgöra i vad mån införselregleringen skall äga tillämpning, i beslut den 26 juni 1953, att hinder icke mötte för uppskov med ikraftträdandet till den 1 september samma år. Förutsättningen härför var, att importörerna var villiga att under anståndstiden erlägga clearingavgift i enlighet med det tidigare systemet. Så skedde även.

Vad härefter angår linfrö och icke härdad linolja anmälde jordbruksnämnden i skrivelse den 12 juni 1953, bland annat, att en avveckling av regleringen å dessa fettvaror den 1 juli 1953 skulle medföra en icke tidigare angiven förlust för clearingkassan för fettvaror å drygt 7 miljoner kronor. I detta sammanhang må även nämnas, att Linoljeslageriernas försäljningsaktiebolag, som skulle komma att övertaga det huvudsakliga ansvaret för linoljeförsörjningen i landet i och med avvecklingen av clearingsystemet, icke ansåg sig kunna övertaga statens lager av linfrö och linolja omedelbart vid en dylik avveckling. Vid nu angivna förhållanden ansåg nämnden, att clearingsystemet för linolja med stöd av importkungörelsen och Kungl. Maj:ts brev den 10 januari 1941 angående reglering av införseln av vissa fettvaror m. m. borde bibehållas intill utgången av februari 1954. Sedan nämnden efter förhandlingar beslutat upphäva importregleringen för linolja från och med den 1 december 1953, fann Kungl. Maj:t i beslut den 6 november 1953 gott lämna utan erinran, att regleringssystemet för linolja bibehölls intill utgången av sistnämnda månad.

Enligt 1953 års riksdagsbeslut skall intäkterna av regleringsavgiften för importerade fetträvaror m. m. tillföras statskassan och utgifterna för regleringsbidragen belasta densamma. Intäkter av och kostnader för den inhemska oljeväxtskörden skall tills vidare redovisas till clearingkassan för fettvaror.

Bruttoinkomsterna av regleringsavgifterna på importerade fettvaror har, såsom framgår av redogörelsen i årets statsverksproposition, beräknats till för innevarande budgetår 63 miljoner kronor och för nästa år 81 miljoner kronor. Utgifterna för restitutioner och regleringsbidrag i samband med fettregleringen har samtidigt beräknats till 20 respektive 28 miljoner kronor. Nettoinkomsten för de båda budgetåren utgör med utgångspunkt härifrån 43 respektive 53 miljoner kronor. Nämnden framhåller, att dessa beräkningar av olika skäl måste bli approximativa, och upplyser att, såvitt nuvarande förhållanden ger vid handen, nettoinkomsten för innevarande budgetår icke bör anges till högre belopp än 40 miljoner kronor.

Clearingkassan för fettvaror kan enligt nämnden per den 30 juni 1954 beräknas visa en behållning av omkring 45 miljoner kronor. Nämnden före-

slår, att clearingbemyndigandet beträffande inhemska vegetabiliska oljor skall bestå även under budgetåret 1954/55. Tekniska möjligheter anses nämligen saknas för att redan i år övergå till den individuella prissättning olika fröpartier emellan efter oljehalt, som utgör en förutsättning för att övergå från nuvarande clearingprissystem till ett system med avgifter på inhemsk olja efter liknande grunder, som gäller för importerade fett råvaror. Nämnden beräknar clearingkassans inkomster under budgetåret 1954/55 vid nuvarande system till 25 miljoner kronor och utgifterna till 5 miljoner kronor. Kassans behållning den 30 juni 1955 skulle sålunda uppgå till 65 miljoner kronor. Såsom nämnden framhållit är emellertid beräkningarna mycket osäkra.

Vad nämnden sålunda anfört, föranleder ingen erinran från min sida. Förslag till disposition av kassans behållning i samband med avvecklingen vid utgången av budgetåret 1954/55 bör lämnas i den proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som torde komma att framläggas för nästa års riksdag. Vidare torde, liksom hittills, förskott få lämnas ur clearingkassan för finansiering av inlösningen av 1954 års garanterade oljeväxtskörd. Dessa förskott bör förräntas efter samma normer, som föreslås gälla för anslaget å riksstaten till Inlösen av inhemskt oljevästfrö.

Vad nämnden därutöver anfört i fråga om avvecklingen av linfrö- och linoljeregleringen föranleder ingen erinran från min sida.

Härefter torde jag få anmäla förut omförmälda framställningar av dels jordbruksnämnden den 20 februari 1953, dels Aktiebolaget Sveriges förenade konservfabriker den 27 juli samma år.

Jordbruksnämnden erinrar i sin skrivelse om att under år 1950 med stöd av kungörelsen den 31 mars 1950 (nr 156) angående utjämningsavgift vid utförsel av vissa varor upptogs utjämningsavgift vid export av socker och sockerhaltiga produkter. Avgiften utgjorde skillnaden mellan importkostnaden för socker, inklusive tull, och det inhemska priset för socker. För tillverkningen av sockerhaltiga exportprodukter, bland annat bakmassa, tillhandahölls utländskt socker. Tillverkare kunde därigenom enligt tullrestitutionsförfordningen vid utförsel erhålla restitution för den del av avgiften, som beräknades motsvara tullen på socker. Under tiden den 7 september—4 oktober 1950 kunde Svenska sockerfabriks aktiebolaget emellertid till följd av en utav nämnden anbefalld upplagring av utländskt socker icke tillhandahålla sådant socker för tillverkningen av bakmassa för export. På framställning av Svenska fettindustriernas råvaru- och importförening u. p. a. anhöll nämnden därför den 8 juli 1952 — under hänvisning till, bland annat, att den totala kvantiteten importerat socker under år 1950 översteg den kvantitet socker, som under samma år exporterades — hos generallullstyrelsen, att styrelsen måtte till föreningen utbetala mot importtullen svarande restitution för de kvantiteter svenskt socker, som använts för framställning av bakmassa för export under år 1950 eller 102 190 kro-

nor 70 öre. Styrelsen förklarade i skrivelse till nämnden den 7 augusti 1952, att den med hänsyn till gällande bestämmelser icke kunde medgiva den begärda restitutionen i form av tullrestitution. I sin framställning den 20 februari 1953 har nämnden hemställt, såvitt nu är i fråga, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att till föreningen av tullmedel utbetala det tidigare angivna beloppet. Styrelsen har i yttrande den 29 oktober 1953 åberopat sin skrivelse till nämnden den 7 augusti 1952.

I likhet med jordbruksnämnden anser jag, att Svenska fettindustriernas råvaru- och importförening u. p. a. bör erhålla restitution, motsvarande importtullen, för det svenska socker som använts till bakmassa för export under år 1950. Jag biträder därför nämndens framställning i sådant syfte. Till föreningen bör sålunda återbetalas ett belopp av 102 190 kronor 70 öre. Medel för ändamålet torde få utgå ur det belopp å 1 miljon kronor av clearingkassan för kolonialvaror, som enligt vad jag i det föregående föreslaget skall avsättas för vissa bidrag vid export av sockerhaltiga varor.

Aktiebolaget Sveriges förenade konservfabrikers framställning avser återbäring av accis för matolja, ingående i fiskkonserver, som under tiden den 1 juli—31 december 1953 utförts ur riket.

Med anledning av framställningen får jag erinra om att Kungl. Maj:t tidigare, med stöd av 9 § andra stycket förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror medgivit bolaget att vid utförelse av fiskkonserver erhålla återbäring av accis, som erlagts för i exportvaran ingående matolja. Senast har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 januari 1953 medgivit bolaget dylik återbäring för fiskkonserver, som skulle komma att utföras under tiden den 1 januari—30 juni 1953. Den 5 juni 1953 utfärdades emellertid en förordning (nr 396) å accis å fettemulsion m. m., vilken trädde i kraft den 1 juli samma år och genom vilken förordningen om accis å margarin och vissa andra fettvaror upphävdes. Någon föreskrift om att återbäring av accis, som erlagts enligt margarinaccisförordningen, skulle kunna medgivas efter den 30 juni 1953, intogs icke i övergångsbestämmelserna till den nya förordningen.

Kontrollstyrelsen, som avgivit utlåtande över framställningen, har framhållit, att vid bedömandet av förevarande framställning hänsyn torde böra tagas till det förhållandet, att andra förbrukare av vegetabiliska oljor före den 1 juli 1953 av Kungl. Maj:t erhållit generellt medgivande till återbäring av accis gällande till och med utgången av år 1953 och — i enstaka fall — jämväl för år 1954. Dessa har sålunda erhållit och erhåller alltså accisåterbäring vid export efter den 30 juni 1953 av varor, innehållande accisbelagd olja. Vidare upplyser styrelsen, att enligt från bolaget under hand inhämtade uppgifter det accisbelopp, som skulle komma i fråga till återbäring, kan beräknas uppgå till cirka 900 kronor. Såvitt av en inom styrelsen verkställd undersökning framgår är det möjligt, att även andra förbrukare av accisbelagd olja kommer att begära accisåterbäring för tiden efter den 30 juni 1953.

Enligt kontrollstyrelsens mening får det anses skäligt, att möjlighet att

erhålla återbäring av accis, varom här är fråga, beredes jämväl den, som efter juni månads utgång 1953 exporterar produkter, innehållande accisbelagd olja, men som icke dessförinnan erhållit Kungl. Maj:ts medgivande att erhålla återbäring vid utförsel efter nämnda tidpunkt. Även synes den, som erhållit dylikt medgivande med giltighet till viss tidpunkt efter den 30 juni 1953, böra erhålla möjlighet att få förnyat medgivande. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att för fettvara som ingår i exporterade produkter medgiva återbäring av accis som erlagts enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror.

Mot kontrollstyrelsens förslag om återbäring av accis, som erlagts enligt margarinaccisförordningen, har jag intet att erinra. I enlighet med förslaget torde riksdagens bemyndigande därtill böra inhämtas.

I detta sammanhang torde jag få taga upp frågan om vissa ändringar i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. Såsom nämnden framhållit, bör Kungl. Maj:t för att kunna upprätthålla det nya prisgarantisystemet för inhemskt oljeväxtfrö erhålla bemyndigande att, om så erfordras, ålägga margarinfabriker och andra tillverkare av födoämnen med en mera väsentlig tillsats av fett skyldighet att i tillverkningen i viss omfattning använda oljor m. m. av inhemskt oljeväxtfrö. Vidare bör — för att förbereda övergången från clearingpris- till avgiftssystem i enlighet med vad som förut anförts — de bestämmelser, som möjliggör avgiftsbeläggning av inom riket utvunna fetter, oljor och fettsyror, omformuleras så att de otvetydigt omfattar även dylika fettvaror, som utvunnits av inhemsk råvara. Vad härefter angår införseln av tullfria fettvaror bör även dylika få uppläggas på transitupplag, om importören så önskar för att erhålla uppskov med erläggande av regleringsavgift. Vidare bör de av jordbruksnämnden i cirkulär utfärdade bestämmelserna om att resande utan tillstånd skall äga införa mindre kvantiteter fettvaror för sitt eget och sin familjs eller närstående personers behov inarbetas i förordningen. Nämndens förslag att den nuvarande införselbegränsningen skall ändras från 10 kronors värde till 5 kilogram synes lämpligt och överensstämmer med vad som gäller enligt margarinförordningen. Jag förordar därför, att ändring vidtages i 2 § förordningen angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. i enlighet med det anförda. Därigenom torde tillräckliga möjligheter föreligga för att kunna komma till rätta med missbruk. Att såsom nämnden föreslagit såsom ytterligare förutsättning för rätt till fri införsel stadga, att resan uppenbarligen icke företagits i huvudsakligt syfte att införa varan, kan jag däremot icke förorda. Av det anförda följer, att jag icke kan biträda den av Kooperativa förbundet margarinfabriken aktiebolag m. fl. gjorda framställningen, innebärande att den fria införseln av margarin skall helt slopas eller åtminstone begränsas till ett kilogram.

Förslag av nu angivet innehåll — innefattande även vissa ändringar av

övervägande redaktionell art — till förordning om ändring av förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. torde få föreläggas riksdagen till antagande.

Prissättningen på brödsäd och oljeväxter av 1955 års skörd.

Jordbruksnämnden har upplyst, att nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation enats om att i fråga om brödsäd och oljeväxter av 1955 års skörd, i vad avser för inhemsk konsumtion erforderliga kvantiteter, föreslå att före sådden måtte fastställas riktpriser, vilka skall gälla med vissa förbehåll för de ytterligare ändringar, som kan föranledas av att priserna på andra jordbruksprodukter kan komma att ändras vid de sedvanliga vår-förhandlingarna. Jag har intet att erinra häremot. Kungl. Maj:t torde sålunda böra erhålla riksdagens bemyndigande att redan före höstsådden 1954 fastställa sådana riktpriser för höstvetete, höstråg, höstraps och höstrybs av 1955 års skörd. Avsättning till dessa priser skall emellertid garanteras endast såvitt angår en brödsäds- respektive oljeväxtfrökvantitet, motsvarande det inhemska avsättningsutrymmet.

Förslag till riktpriser bör föreläggas Kungl. Maj:t av nämnden efter förhandlingar med jordbrukets förhandlingsdelegation samt Sveriges oljeväxtodlares centralförening.

Kostnader för Svenska spannmålsaktiebolaget.

Till Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet har å driftbudgeten för budgetåret 1954/55 beräknats ett belopp av 20 miljoner kronor. Bolaget har sedermera uppskattat sina kostnader under nästa verksamhetsår till omkring 32 miljoner kronor. Därvid har bolaget, bland annat, räknat med dels att beredskapslagret av brödsäd skall minskas från 300 000 till 200 000 ton, vilket med hänsyn till att skillnaden måste exporteras skulle föranleda en kostnad av omkring 13 miljoner kronor, dels ock att här ifrågavarande anslag skall belastas med utgifter å tillhoppa cirka 1,5 miljon kronor för fraktbidrag för transport av fodervaror till vissa delar av norra Sverige.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat i fråga om spannmålsbolagets verksamhet, torde emellertid såsom jordbruksnämnden föreslagit kostnaderna för bolagets verksamhet under nästa år kunna beräknas till sammanlagt 11 miljoner kronor. Av detta belopp avses 6 miljoner kronor för nedskrivning av de bokförda värdena på beredskapslagret av brödsäd med 2 kronor per deciton eller ungefär till de nettopriser, som odlarna torde komma att erhålla för 1954 års skörd, samt 4,5 miljoner kronor för kostnader i samband med beredskapslagring under ett övergångsskede. Någon reservation torde icke komma att finnas å förevarande anslag. Såsom förut nämnts bör emellertid till bolaget överföras ett belopp av omkring 3,8 miljoner kronor, som influtit genom utjämningsavgifter för i huvudsak spannmål och spannmålsprodukter.

Förevarande anslag torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (11— 3,8 =) i avrundat tal 8 miljoner kronor. Därest bolagets andel i kostnaderna för beredskapslagringen under nästa regleringsår skulle bli större än vad här beräknats, torde i enlighet med nämndens förslag det överskjutande beloppet få bestridas ur förslagsanslaget till Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet. Såsom nämnden anfört kan bolaget tänkas komma att ändra benämning i samband med den förestående omläggningen av verksamheten. En dylik ändring bör givetvis icke utgöra hinder för bolaget att få disponera anslaget.

Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet.

Till Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet har i årets statsverksproposition upptagits ett beräknat belopp av 3 miljoner kronor. Härav har 1 miljon kronor avsetts för utgifter i samband med avvecklingen av den statliga lagringen av köttvaror samt 2 miljoner kronor för beredskapslagringen av socker och annan beredskapslagring (av kaffe, risgryn m. m.). Jordbruksnämnden har upplyst, att det nu icke föreligger någon anledning att ändra denna beräkning.

Vid bifall till den i det föregående förordade omläggningen av den beredskapslagring, som nu omhänderhas av Svenska spannmålsaktiebolaget, bör emellertid — samtidigt som medelsbehovet för bolaget minskas — medel ställas till nämndens förfogande för att täcka förluster och övriga kostnader för dylik lagring av spannmål, oljekraftfoder, mjöl, ärter och bönor. Behovet av medel för lagring av spannmål och oljekraftfoder under nästa regleringsår, i den mån denna under en övergångsperiod icke kommer att belastas bolaget, har nämnden beräknat till 12,5 miljoner kronor samt för lagring av mjöl, ärter och bönor till omkring 0,4 miljon kronor. Nämnden framhåller emellertid, att svårigheten att under övergångstiden fördela kostnaderna mellan nämnden och bolaget gör beräkningen osäker, varför det angivna beloppet kan komma att behöva överskridas. I så fall kommer uppenbarligen en däremot svarande besparing att göras å de för bolaget beräknade medlen.

För budgetåret 1954/55 torde sålunda ifrågavarande anslag böra uppföras med ett belopp av (3 + 12,5 + 0,4 =) i runt tal 16 miljoner kronor.

Statliga rörelsemedel till lagrings- och inlösningsverksamhet.

Såsom jordbruksnämnden framhållit har på kapitalbudgeten under Fonden för förslag till statsverket till lagring av jordbruksprodukter anvisats investeringsanslag till livsmedelskommissionens och sedermera nämndens förfogande på sammanlagt 163 175 000 kronor. Vidare har under samma fond anvisats ett anslag på 50 miljoner kronor till inlösen av inhemskt oljeväxtfrö. Nämnden har beräknat, att dessa medel behöver stå till förfogande för ändamålen även under nästa budgetår men att någon ytterligare medelsanvisning icke torde vara erforderlig. Emellertid har nämnden, bland annat

på grund av den av mig tidigare förordade omläggningen av brödsädsregleringen, föreslagit vissa omdispositioner inom det förstnämnda anslagets ram. Vad nämnden sålunda anfört, föranleder ingen erinran från min sida.

Svenska spannmålsaktiebolaget förfogar för närvarande över statliga rörelsemedel å tillhoppa 255 miljoner kronor i form av krediter hos riksbanken och riksgäldskontoret. Nämnden hemställer, att dessa krediter i samband med överflyttningen av beredskapslagringen av brödsäd, majs och annat oljekraftfoder än linfrökakor samt överflyttningen av inlösningsverksamheten i fråga om brödsäd — med undantag för ett belopp, avsett för lagringen av mjöl, ärter, bönor och linfrökakor, vilket föreslås bli avvecklat — skall överföras å den nya föreningen på brödsädsområdet, allteftersom ifrågavarande beredskapslager övertages av denna samt bolaget utförsäljer sina lager av importerad spannmål och spannmål av tidigare års skördar. Av rörelsemedlen — efter avdrag av nyssnämnda belopp beräknade till 250 miljoner kronor — anser nämnden, att förslagsvis 35 miljoner kronor bör stå till förfogande i form av checkräkningskredit mot säkerhet av riksgäldskontoret. Nämnden har förutsatt att, i den mån sådan kredit beviljas hos riksbanken, villkoren skall bli desamma som för närvarande gäller för motsvarande kredit till bolaget. För hela det återstående beloppet — 215 miljoner kronor — bör riksgäldskontoret ställa rörlig kredit.

Det är uppenbart, att föreningen kommer att ha behov av rörelsemedel till mycket betydande belopp. I vad mån dessa medel kan komma att understiga vad som stått till spannmålsbolagets förfogande torde icke vara möjligt att bedöma för närvarande. Såsom riksbanksfullmäktige framhållit föreligger det emellertid nu större anledning att noggrant pröva medelsbehovet än när fråga var om medel till ett rent statligt bolag. Jag delar därför riksbanksfullmäktiges åsikt, att frågan om anvisande av medel till föreningen bör prövas av Kungl. Maj:t successivt under regleringsåret inom en av riksdagen medgiven ram. Denna ram torde, tills närmare erfarenhet vunnits, böra fastställas till 225 miljoner kronor. Härav bör enligt min mening 190 miljoner kronor ställas till förfogande av riksgäldskontoret i form av en rörlig kredit samt återstoden, 35 miljoner kronor, såsom checkräkningskredit av riksbanken eller affärsbank mot säkerhet av riksgäldskontoret. Det torde få ankomma på riksgäldsfullmäktige, såvitt angår den rörliga krediten, samt — i den mån kredit lämnas av riksbanken — på riksbanksfullmäktige att bestämma villkoren för krediten. Jag har intet att erinra mot vad riksgäldsfullmäktige anfört därom, att dessa bör få yttra sig, innan högre belopp än 140 miljoner kronor får disponeras av den rörliga krediten.

Vissa författningsändringar.

Vad först angår förslaget till förordning om ändring i förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. må framhållas, att detta förslag, såvitt avser texten, innebär ett förtydligande av det i 4 § sista stycket införda stadgandet om rätt för tillståndsmyndigheten att meddela allmänna be-

stämmelser om undantag från licenstvånget. Efter den föreslagna ändringen vinnes överensstämmelse med motsvarande stadganden i importförbudskungörelsen och framgår klart, att förordnanden om licensfri import kan givas i anslutning till den successiva avvecklingen av de kvantitativa importregleringarna. Förslaget innebär i övrigt — bortsett från justeringar utan saklig betydelse — att i den vid förordningen fogade bilagan såsom nya varor intages sockerkulör och, såsom förut anförts, vissa slag av hampa. Beträffande dessa varuslag erhålles härigenom ett underlag för förordnanden om införselavgift. I fråga om sockerkulör kan därmed den kvantitativa importbegränsningen bortfalla.

Förslaget till förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. innebär — bortsett från vissa smärre justeringar i fråga om ägg och äggula — att motsvarande bestämmelser om rätt att medgiva undantag från licenstvång, som förordats i fråga om införsel, även föreslås beträffande export.

Nu gällande författning om prisregleringen för vete och råg medger ej enligt sin lydelse uttagande av förmalningsavgift för vete, som användes vid tillverkning av veteflingor och liknande produkter. Enär det ej kan anses motiverat att från förmalningsavgift undantaga denna tillverkning, föreslås en komplettering av förordningen angående prisregleringen för råg och vete.

Den föreslagna ändringen i förordningen angående avgift för fettvaror, som användes för tillverkning av fettemulsion m. m., innebär att bestämmelserna om minimiavgift vid tillverkning av gräde av smör respektive konstgräde av andra fettråvaror än mjölkfett sammanföres, så att endast en minimiavgift skall erläggas, även om båda slagen av tillverkning har förekommit. Den av Sveriges konditorförening gjorda framställningen blir därmed tillgodosedd.

Beträffande förslaget till förordning om tillverkningsavgift å oljekraftfoder och förslaget till ändring av förordningen om införseln av fettråvaror och fettvaror m. m. samt i fråga om de föreslagna författningsändringarna i övrigt torde jag härutöver få hänvisa till vad jag anförde i det föregående.

I enlighet med det anförda torde förslag till dels *förordning om ändring i förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.*, dels *förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.*, dels *förordning om ändrad lydelse av 2, 10, 11 och 12 §§ förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete*, dels *förordning om avgift å oljekraftfoder*, dels *förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.*, dels ock *förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.* få föreläggas riksdagen till godkännande.

I enlighet med nämndens förslag har jag för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t upphävande av kungörelsen den 2 mars 1951 (nr 87) med vissa bestämmelser om handeln med vete och råg.

Anslagsäskanden.

Vid bifall till de förslag, som jag framlagt i det föregående, skulle kostnaderna för prisreglerande åtgärder för nästa regleringsår uppgå till i runt tal 200 miljoner kronor. Av detta belopp avser cirka 190,5 miljoner kronor allmänt mjölkpristillägg, extra mjölkpristillägg i vissa delar av landet samt leveranstillägg, 1,9 miljoner kronor stöd åt odlingen av lin och hampa, 1,5 miljoner kronor fraktbidrag för fodersändningar till norra Sverige och 6 miljoner kronor diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. Enligt vad jordbruksnämnden anfört, är sistnämnda belopp bland annat avsett att användas till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavandet av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter samt till kostnaderna för stödet till ullproduktionen, ävensom — vid övergången till det nya regleringsåret — för ersättning av förluster i samband med lagring och annat omhändertagande av köttvaror. Vidare skall dessa medel tagas i anspråk för att bestrida vissa kontroll- och försökskostnader i samband med främjandet av kvalitetsodling av matpotatis.

Såsom framgår av det föregående skall till prisregleringsanslaget överföras ett belopp av cirka 0,5 miljon kronor från clearingkassan för konstgödsel m. m.

Förutom nu omförmälda anslag bör, i enlighet med vad förut förordats, äskas dels till Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet ett reservationsanslag av 8 miljoner kronor, dels till Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet ett förslagsanslag av 16 miljoner kronor.

Slutligen torde riksdagens medgivande böra inhämtas till att spannmålsbolagets krediter hos riksbanken och riksgäldskontoret i enlighet med vad förut angivits överflyttas till den nya föreningen för handhavande av brödsädsregleringen m. m.

Vad beträffar riksstatens inkomstsida för budgetåret 1954/55 synes såsom nämnden anfört ett belopp av 53 miljoner kronor böra tillföras denna såsom nettoinkomst av regleringsavgifter för fettvaror. Vidare bör i enlighet med nämndens förslag ett belopp av cirka 2,5 miljoner kronor, utgörande vissa ränteinkomster på kapitalanslagen för lagring av jordbruksprodukter och för inlösen av inhemskt oljeväxtfrö, såsom inkomst tillföras titeln Diverse kapitalfonder.»

Utskottet.

Allmänna synpunkter på prisregleringen under produktionsåret 1954/55.

I de riktlinjer för den svenska jordbrukspolitiken, som fastställdes av 1947 års riksdag, förutsattes att det statliga prisstödet skall utgå endast för en produktion motsvarande högst det inhemska avsättningsutrymmet. För avsättningen av en eventuell överskottsproduktion skall jordbruket sålunda självt bära ansvaret. Innebörden därav är, att sådana förluster vid export av överskott, som icke kan utjämnas genom förefintliga exportorgan eller täckas med importavgifter, skall slås ut på den löpande produktionen. I fråga om animaliska produkter har principen att de enskilda produktionsgrenarna skall bära sina eventuella exportförluster redan vunnit tillämpning, och på vegetabilieområdet skall den genomföras från och med 1954 års skörd, då det tidigare tillämpade garantiprissystemet för brödsäd och oljeväxter slopas.

Enligt nyss angivna riktlinjer skall prisstödet åt jordbruket i första hand lämnas genom en avgiftsbeläggning av importen samt, om detta ej skulle visa sig tillräckligt, genom kvantitativa importregleringar. De ansträngningar, som hittills gjorts, har resulterat i att mer än hälften av den totala (statliga och privata) införseln av jordbruksprodukter nu är fri. Atskilliga kvantitativa importregleringar kvarstår emellertid ännu. Utskottet ansluter sig till vad i propositionen uttalats om önskvärdheten av en successiv övergång från kvantitativa regleringar till importavgifter, under förutsättning att en fortsatt liberalisering av utrikeshandeln med jordbruksprodukter sker även i andra länder.

Departementschefen har vidare erinrat om att enligt de fastställda riktlinjerna för jordbrukspolitiken statligt stöd icke skall utgå för lagring av animalier. Årets prisöverenskommelse innebär i detta avseende ett fullföljande av den förra året med smörlagringens överförande till Svenska mejeriernas riksförening påbörjade avvecklingen av sagda lagringsstöd, i det att det statliga stödet åt lagringen av köttvaror i nuvarande form slopas. Staten förutsättes emellertid skola fortfarande i viss utsträckning tillhandahålla för lagringsverksamheten erforderliga rörelsemedel. Därvid skall staten tillgodoräkna sig viss ränteersättning — en anordning som för övrigt från och med regleringsåret 1954/55 skall gälla även de övriga områden av jordbruksregleringen, där rörelsemedel tillhandahållas på liknande sätt.

Med hänsyn till den pågående jordbruksprisutredningen har någon omläggning av det under en följd av år tillämpade systemet för prissättningen på jordbruksprodukter icke ansetts böra komma i fråga. Sålunda har på sedvanligt sätt upprättats en kalkyl med prognos över jordbrukets inkomster och kostnader under det kommande regleringsåret. Den efter vissa kompletterande beräkningar av jordbruksnämndens råd godkända kalkylen visar ett överskott av 20,5 miljoner kronor. Härvid har på kostnadssidan i kalkylen inräknats effekten av den lönehöjning, som lantarbetarna erhållit genom det

i januari 1954 träffade kollektivavtalet för denna arbetarkategori. Jordbrukets egen arbetskraft har därvid på vanligt sätt i kalkylen tillgodoförts samma lön, som enligt kollektivavtalet tillkommer den lejda arbetskraften. Vidare har i kalkylen räknats med en 3-procentig nedgång av arbetsvolymen till följd av rationalisering. Den sålunda beräknade kalkylen utgör utgångspunkten för prissättningen på jordbruksprodukter under regleringsåret 1954/55 enligt den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation den 26 februari 1954 ingångna, av Kungl. Maj:t den 12 påföljande månad godkända prisöverenskommelsen.

Överenskommelsen innebär, bland annat, att kalkylöverskottet å 20,5 miljoner kronor skall utjämnas genom prissänkningar. Därutöver skall företagas prissänkningar till ett belopp av 37 miljoner kronor. I förhållande till de i kalkylen upptagna priserna skall sålunda prissänkningar äga rum med ett sammanlagt belopp av 57,5 miljoner kronor. Härtill kommer i den för 1954/55 upprättade kalkylen redan inräknade prissänkningar (minus vissa prishöjningar) jämfört med 1953/54 till ett belopp av 69,7 miljoner kronor. Prissänkingsbeloppet blir sålunda netto cirka 127 miljoner kronor, varav 85 miljoner kronor kan beräknas motsvara en sänkning av de inhemska försäljningspriserna, medan återstoden hänför sig till prisfall på överskottskvotiteter för export samt minskade statliga bidrag. De förhållandevis största prissänkningarna gäller brödsäd (främst råg) och oljeväxter, medan den relativt minsta sänkningen avser mejerimjolk. Beträffande fördelningen av prissänkningarna på olika produkter liksom i övriga hänseenden delar utskottet departementschefens uppfattning, att prisöverenskommelsen utgör en godtagbar lösning av de föreliggande frågorna och därför bör godkännas.

Årets prisöverenskommelse innebär vidare, bland annat, att den s. k. 4-procentregeln skall äga tillämpning jämväl under det kommande regleringsåret, varvid dock omräkning skall ske endast såvitt jordbruksnämnden eller jordbrukets förhandlingsdelegation så påfordrar. Utskottet har icke något att erinra häremot. Beträffande det av förhandlingsdelegationen gjorda förbehållet om att, oavsett 4-procentregeln, få upptaga förhandlingar med jordbruksnämnden om kompensation genom prishöjningar till följd av kostnadsökningar på grund av nya kollektivavtal för lantarbetare eller andra arbetargrupper, i år utsträckt till att avse jämväl kostnadsökningar på grund av införande av allmän sjukförsäkring samt nya beskattningsregler för motorfordon och drivmedel, har departementschefen — i likhet med föregående år — understrukit, att det enligt hans mening är ur allmän synpunkt olägligt, om livsmedelspriserna stegas. Utskottet, som delar departementschefens uppfattning, förutsätter att när de i angivna förbehåll till överenskommelsen intagna kostnadsökningarna inträffar, förhandlingar skall kunna upptagas i vanlig ordning. En överenskommelse om en dylik eventuell kompensation bör underställas riksdagens prövning. Vid nu angivna förhållande synes det i motionerna I: 550 och II: 696 framförda yrkandet om att riksdagen skall förbehålla sig fri prövningsrätt i fråga om kompensation åt jordbruket under löpande regleringsår i anledning av nya löneavtal eller andra

eventuella omkostnadsökningar icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Departementschefen har i detta sammanhang vidare framhållit, att prisöverenskommelsen icke bör utgöra hinder för det centrala regleringsorganet att vidtaga sådana prisjusteringar, som är påkallade ur försörjningssynpunkt. Utskottet, som är av samma åsikt, vill emellertid understryka vad departementschefen anfört om att dylika justeringar såvitt möjligt bör avvägas på sådant sätt, att relationen mellan inkomst- och kostnadssummorna i kalkylen icke påverkas, ävensom att minsta möjliga inkomstförskjutning mellan olika grupper av jordbrukare åstadkommes. Utskottet förutsätter vidare, att överläggningar med jordbrukets organisationer skall äga rum, innan dylika justeringar vidtages. I den mån priserna på sådana jordbruksprodukter, som icke är föremål för statlig prissättning, sänkes utan ingripande från myndigheternas sida, torde statsmakterna däremot, i överensstämmelse med vad som hittills gällt, icke böra ha skyldighet att kompensera prissänkningarna genom medverkan till prishöjningar på andra produkter. Utskottet utgår vidare ifrån att om fråga uppkommer om ändring av nuvarande regler för fastställande av regleringsavgiften på fettvaror, förhandlingar i enlighet med prisöverenskommelsen härom upptages med jordbrukets förhandlingsdelegation.

Liksom hittills torde Kungl. Maj:t böra äga befogenhet att inom den av riksdagen anvisade anslagsramen handha jordbruksregleringen och vidtaga av omständigheterna påkallade ändringar i densamma.

I enlighet med vad departementschefen förra året förutskickade, har i årets proposition lämnats en närmare redovisning för de åt Kungl. Maj:t givna bemyndigandena. Beträffande vad departementschefen därvid anfört om förlängning av vissa åt Kungl. Maj:t lämnade bemyndiganden, vilka utgår vid slutet av innevarande regleringsår, har utskottet intet att erinra.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts framställning, såvitt nu är i fråga, icke någon erinran från utskottets sida.

Brödsädsregleringen.

I propositionen har framlagts förslag till ett nytt system för brödsädsregleringen, varigenom ansvaret för exporten av brödsäd, för vilken kostnaderna i fortsättningen icke skall bäras av staten, överflyttas till det enskilda näringslivet, enkannerligen jordbruket. Förslaget innebär vidare, bland annat, att i fråga om brödsäd såväl export- och importverksamheten som de prisreglerande åtgärderna inom landet och beredskapslagringen i enlighet med allmänna direktiv av statsmakterna och jordbruksnämnden skall för framtiden handhas av en utav de berörda intressegrupperna bildad ekonomisk förening. Till denna skall bland annat även knytas uppgiften att handha exporten av oljeväxtfröer.

Den nya föreningens styrelse skall bestå av nio ledamöter, varav två, däribland ordföranden, skall representera staten och övriga de berörda orga-

nisationerna. Suppleanter för styrelseledamöterna skall utses till samma antal och i samma ordning som styrelseledamöterna. Inom styrelsen skall på visst sätt utses ett arbetsutskott på fyra personer med fem suppleanter. Sålunda skall, bland annat, ordföranden i styrelsen vara ordförande i arbetsutskottet. Enligt vad som upplysts, avses att Kungl. Maj:t skall utse de statliga representanterna i styrelse och arbetsutskott, medan envar av de berörda intressegrupperna själv skall utse sina representanter.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag till nytt system för brödsädsregleringen. I enlighet med detta ävensom vad som föreslagits i motionerna I: 549 och II: 692 i denna del samt motionen II: 690 bör sålunda de statliga ledamöterna i den nya föreningens styrelse och arbetsutskott utses av Kungl. Maj:t och övriga ledamöter av de berörda organisationerna.

Kungl. Maj:ts förslag rörande prissättningen på brödsäd och regleringen av den inhemska brödsädshandeln förordas av utskottet. Utskottet finner sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 550 och II: 696 om uppdrag åt Kungl. Maj:t att före det nya regleringsårets början förhandlingsvägen söka träffa överenskommelse om sänkning av priset på brödsäd med i genomsnitt 4 kronor per deciton. Ej heller kan utskottet, med hänvisning till den träffade prisöverenskommelsen, biträda yrkandet i motionerna I: 547 och II: 693 att avslå förslaget till förordning med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete.

Propositionen innefattar i denna del bland annat förslag om uttagande av en förmalningsavgift om 5 kronor per deciton på brödsäd samt förslag om utbetalning utav viss ersättning ur förmalningsavgiftsmedlen för besvär med att uttaga och redovisa avgifterna ävensom för ränteförluster vid den förmalning av brödsäd, som verkställes mot lön för tillgodoseende av spannmålsodlares och i hans tjänst anställda personers behov.

I motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 samt I: 550 och II: 696 har hemställts, att förmalningsavgift icke måtte utgå vid löneförmalning. Frågan om befrielse av löneförmalningen från förmalningsavgift behandlades vid föregående års riksdag. I sitt då avgivna utlåtande nr 38 uttalade utskottet, att det ansåg, att vissa anförda skäl för befrielse var så vägande, att det borde uppdragas åt Kungl. Maj:t att undersöka vilka förutsättningar, som föreläge att befria löneförmalningen från avgift, samt — om sådana förutsättningar visade sig vara för handen — vidtaga erforderliga åtgärder härför. Frågan har sedermera flera gånger ingående behandlats inom jordbruksnämnden samt vid förhandlingar mellan nämnden och representanter för såväl löne- som handelskvarnarna. Departementschefen anser de skäl, som anförts till stöd för att löneförmalningen skall undantagas från avgiftsbeläggning, icke vara så vägande eller välgrundade, att de bör föranleda någon ändring i det utav föregående års riksdag fattade beslutet om förmalningsavgift. Med hänsyn till, bland annat, den föreslagna gottgörelsen till kvarnarna vid löneförmalning finner sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. De i motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 samt I: 550 och II: 696 i nu förevarande hänseende gjorda yrkandena kan utskottet sålunda

icke tillstyrka. Utskottet anser dock vissa av de skäl, som anförts i nämnda sex motioner, vara så vägande, att det torde böra uppdragas åt Kungl. Maj:t att ha sin uppmärksamhet riktad på att söka tillvarata de möjligheter, som kan uppkomma, att mildra verkningarna för bygdekvarnarna av systemet med förmalningsavgifter.

I fråga om ersättning till lönekvarnar, som är ålagda redovisa upptagande av förmalningsavgifter, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts av jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation förordade förslag, som i fråga om syftet sammanfaller med yrkandet i motionen II: 165, att lönekvarnarna som viss gottgörelse för sitt besvär med att uttaga och redovisa avgifterna ävensom för ränteförluster erhåller en ersättning av 50 öre per deciton. I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet, att medel härför torde få utgå ur förmalningsavgifterna, och avstyrker förslaget i motionen II: 165, att medel till gottgörelsen måtte få utgå ur reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Vad departementschefen anfört rörande de problem, som i år uppkommer till följd av sänkningen av brödsädspriserna och höjningen av förmalningsavgiften samt i fråga om sloandet av statliga fraktersättningar för brödsäd, ävensom beträffande beredskapslagringen av brödsäd och inrättandet av en konjunkturutjämningsfond i stiftelseform för att bereda den nya spannmålsföreningen skattefrihet, föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Beträffande vad i propositionen i övrigt anföres i fråga om brödsädsregleringen har utskottet intet att erinra.

Regleringen av fodersäd och andra fodermedel.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att till den nya spannmålsföreningen överföra beredskapslagringen av vissa fodermedel samt utbetalningen av fraktbidragen vid transport av fodermedel till vissa delar av norra Sverige. Förslaget att hålla en del av beredskapslagret av oljekraftfoder i form av oljelinfrö, ävensom att kostnaderna för beredskapslagringen skall på angivet sätt bestridas av staten, föranleder ingen erinran från utskottets sida. I likhet med departementschefen anser utskottet, att de kostnader, som kan beräknas falla på administrationen av fraktbidragen, bör täckas av medel ur anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Handeln med fodersäd och andra fodermedel är numera fri liksom även prishildningen. Utskottet finner i likhet med departementschefen någon ändring härutinnan icke vara påkallad och förordar att den begränsning av importen, som erfordras i prisreglerande syfte, även i fortsättningen skall åstadkommas genom användande av införselavgifter. Vidare tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag om utlagande av avgift jämväl på oljekraftfoder, som tillverkas inom landet. I motionerna I: 550 och II: 696 har yrkats, att införselavgift på spannmål och oljekraftfoder respektive avgift på inom landet tillverkat oljekraftfoder icke bör utnyttjas att höja detaljpriset på olje-

kraftfoder över 43 kronor per deciton, ej heller för importerad foderspannmål över 40 kronor per deciton. Utskottet vill i anledning härav erinra om att en dylik rekommendation skulle, förutom en minskning av det avsedda stödet åt den inhemska foderproduktionen, medföra en icke oväsentlig reduktion av de avgiftsmedel, som står till förfogande för stöd åt exporten av animalieprodukter. Utskottet avstyrker därför det i motionerna I: 550 och II: 696 i förevarande del framförda yrkandet.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om restitutionen och fördelningen av foderavgiftsmedlen på exporten av olika animalieprodukter under regleringsåret 1954/55 utgör, såsom departementschefen framhållit, ett avsteg från 1947 års riktlinjer. Utskottet vill på denna punkt erinra om att det förra året tillstyrkte ett avsteg i fråga om anvisningen av foderavgiftsmedel till äggproduktionen. Den regel, som då kom till uttryck i riksdagens beslut, synes böra få gälla även fläsk och mejeriprodukter. Enligt utskottets mening bör sålunda Kungl. Maj:t under nästa regleringsår äga fördela de inflytande medlen av införselavgifter på fodervaror och avgifter på inom landet tillverkat oljekraftfoder på de olika animaliegrenarna i huvudsaklig relation till den beräknade användningen av avgiftsbelagda fodermedel inom respektive produktionsområde.

Beträffande vad i propositionen i övrigt anförts om regleringen av fodersäd och andra fodermedel har utskottet intet att erinra.

Potatisregleringen.

I fråga om odlarpriset på fabrikspotatis samt överenskommelsen med Sveriges stärkelseproducenters förening biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet har ej heller något att invända mot vad departementschefen anfört i fråga om de av jordbruksnämnden framlagda riktlinjerna för ett nytt system för fabrikspotatisregleringen från och med den 1 oktober 1955. Utskottet finner sig även böra förorda vad i propositionen föreslagits i fråga om statsbidrag till den verksamhet, som bedrivs av Svensk matpotatiskontroll.

I de av jordbruksnämnden för varje stärkelsefabrik utfärdade tillverkningslicenserna föreskrives, att viss del av den potatis, som åtgår för framställning av licenskvantiteten stärkelse, skall inköpas från odlare, som icke är delägare i stärkelsefabrik. Någon motsvarande föreskrift för potatisbrännerierna att täcka en del av råvarubehovet genom inköp från utomstående potatisodlare finnes icke. I motionen II: 695 hemställes, att åt Kungl. Maj:t måtte uppdragas att fastställa skyldighet för potatisbrännerierna att till hösten inköpa viss del av sitt potatisbehov från sådana odlare, som icke är delägare i bränneri eller stärkelsefabrik. Med hänsyn till, bland annat, att en genomgripande omläggning av hela regleringssystemet för fabrikspotatis redan från och med hösten 1955 är under övervägande finner sig utskottet icke nu kunna biträda yrkandet i motionen.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts framställning i förevarande del icke någon erinran från utskottets sida.

Oljeväxtregleringen.

Utskottet har förut tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag att överföra exportverksamheten på oljeväxtområdet till den nya spannmålsföreningen. Frågan om överföring till den nya föreningen även av den verksamhet med uppsamling m. m. av oljeväxtfröer, som för närvarande ombesörjes av Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter, bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag bli föremål för särskild undersökning och därför anstå till ett kommande år. Mot de grundpriser för matnyttigt oljeväxtfrö vid leverans från odlare för avsättning inom landet samt det garantipris för linfrö vid leverans från odlare, som Kungl. Maj:t fastställt, har utskottet icke något att erinra. Medel för infriande av garantien beträffande linfrö torde få ställas till förfogande ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror.

Ej heller beträffande Kungl. Maj:ts framställning i övrigt i fråga om oljeväxtregleringen har utskottet något att erinra.

Stödet åt lin- och hampodlingen.

Vad angår stödet åt ifrågavarande odling vill utskottet erinra om att föregående års riksdag beslöt, att statligt stöd i fortsättningen skulle ges åt linberedningsverken i Laholm, Växjö och Mellansel samt åt hampberedningsverket i Visby. Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag står i överensstämmelse med angivna riksdagsbeslut. Förslaget — mot vilket utskottet icke har något att invända — innebär bland annat, att riktpiserna för 1954 års skörd av lin- och hampvall skall sänkas med 2 öre per kilogram och det allmänna pristillägget för linfiber av samma års skörd med 19 öre per kilogram. De särskilda pristilläggen för linfiber och pristillägget för hampfiber skall däremot utgå oförändrade. Bidrag skall även i år lämnas av statsmedel till anskaffande av utländskt hamputsäde.

Vad härefter angår frågan om en sådan författningsändring, att införselavgift skall kunna införas även på vissa slag av hampa, finner sig utskottet böra biträda vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit. Utskottet tillstyrker även de av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i fråga om bestämmelserna för lån ur hemslöjdsålfonden.

Kungl. Maj:ts framställning i övrigt i fråga om stödet åt lin- och hampodlingen föranleder ej heller någon erinran från utskottets sida.

Äggregleringen.

Beträffande äggregleringen tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Detta innebär, bland annat, att producentprisnoteringen skall fritt få variera intill en övre gräns av 4 kronor per kilogram samt att liksom för närvarande exportbidrag och restitution av foderavgifter skall kunna komma i fråga. Utskottet finner sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till förslagen i motionerna I: 548 och II: 694, att äggpriset för produktionsåret 1954/55 skall

beräknas till 3 kronor 10 öre per kilogram och att härför behövliga clearingmedel skall ställas till förfogande.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om jordbruksnämndens clearingkassa för ägg och äggprodukter föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Köttvaruregleringen m. m.

I fråga om köttvaruregleringen biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Förslaget innebär, bland annat, att utrikeshandeln med kött och fläsk under regleringsåret 1954/55 skall regleras på i stort sett samma sätt som för närvarande och att priserna på kött och fläsk i enlighet med den föreliggande prisöverenskommelsen skall sänkas så mycket, att jordbrukets inkomster av dessa varor nedgår med tillhoppa 36,5 miljoner kronor. Vidare skall det statliga lagringsstödet i nuvarande form slopas och de av Sveriges slakteriförbund satta partipriserna på kött och fläsk ej längre betraktas som normalpriser. Behållningen i jordbruksnämndens clearingkassa för kolonialvaror skall den 1 september 1954 överföras till Föreningen Svensk kötthandel, sedan ett belopp av 1 miljon kronor avsatts för att bestrida vissa bidrag vid export av sockerhaltiga varor.

Vad i propositionen anförts angående garantipriset för smågrisar och stödet åt ullproduktionen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter.

Under innevarande år utgår pr i s t i l l ä g g för vid mejeri invägd mjölk i form av dels allmänt mjölkpristillägg, som gäller hela landet, dels extra mjölkpristillägg, som avser endast vissa delar av landet, främst Norrland. Vidare utgår s. k. leveranstillägg för den del av den årliga leveransen till mejeri, som ligger mellan 4 000 och 10 000 kilogram.

Kungl. Maj:ts förslag innebär — i enlighet med vad som avtalats i prisöverenskommelsen — att de allmänna och extra mjölkpristilläggen skall utgå efter oförändrade grunder. För att i görligaste mån söka kompensera det mindre jordbruket för inkomstbortfall till följd av prissänkningar skall emellertid det nuvarande leveranstillägssystemet omläggas. Omläggningen innebär, att under regleringsåret 1954/55 leveranstillägg skall utgå med 3 öre per kilogram mjölk för mjölkproducenters mejerileveranser upp till 10 000 kilogram per år. För leverans mellan 10 000 och 25 000 kilogram per år skall utbetalas ett leveranstillägg av 300 kronor. För leverans över 25 000 kilogram per år skall sistnämnda belopp minskas med 6 öre per kilogram för överstigande kvantitet, så att tillägget vid en årsleverans av 30 000 kilogram helt upphör. Leveranstillägg som understiger 30 kronor per år skall helt slopas. Kostnaderna för leveranstilläggen efter omläggningen beräknas att bli nära nog desamma som enligt nuvarande system.

I motionerna I: 78 och II: 104 har hemställts om utredning och förslag till riksdagen om samordning av leveranstillägget för mjölk och det nu-

mera oberoende av de aktuella mjölkleveranserna utgående producentbidraget till ett förenklat bidrag jämte justering av kontantbidraget. Vidare har i motionerna I: 550 och II: 696 yrkats, att i stället för producentbidraget och det av Kungl. Maj:t föreslagna leveranstillägget skall införas ett enhetligt leveranstillägg å mjölk att utgå med 6 öre per kilogram för en mejerileverans upp till 10 000 kilogram per år, vilket avvecklas med 6 öre per kilogram i den mån årsleveransen överstiger 20 000 kilogram. Utskottets förut uttalade godkännande av prisöverenskommelsen innebär, att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 550 och II: 696 i förevarande del. Även om vissa skäl kan åberopas för en översyn av det nuvarande leveranstillägget och producentbidraget, är utskottet dock icke berett att för närvarande förorda en utredning om samordning av leveranstillägget för mjölk och producentbidraget och finner sig fördenskull böra avstyrka bifall till motionerna I: 78 och II: 104.

I fråga om konsumtionsmjölken gäller fortfarande den bestämmelsen, att sådan mjölk med vissa undantag icke får saluhållas eller överlåtas, med mindre den standardiserats till en fetthalt av 3 procent, dock med undantag för skum- och kärnmjölk. Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t har jordbruksnämnden dessutom medgivit försäljning i kapsylförsedd glasflaska av mjölk, som standardiserats till en fetthalt av 3,5 procent. Jordbruksnämnden har erinrat, att den förra året i anslutning till en framställning av lantbruksstyrelsen förklarade sig dela styrelsens uppfattning, att tillräckliga skäl icke förelåg att bibehålla bestämmelserna om viss högsta fetthalt i konsumtionsmjölken. Departementschefen fann sig emellertid icke kunna biträda förslaget i fråga om annan mjölk än skum- och kärnmjölk. Utskottet, som för sin del ansåg vissa skäl tala för bifall till lantbruksstyrelsens och jordbruksnämndens förslag samt i ämnet väckta motioner, ansåg sig icke berett att tillstyrka ett slopande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt i standardiserad mjölk men uttalade ett önskemål att frågan måtte tagas upp till behandling vid innevarande års prisförhandlingar, därvid även de prisfrågor, som sammanhänger med ett upphävande av standardiseringsbestämmelserna, borde bli föremål för överväganden.

Jordbruksnämnden anser alltjämt att tillräckliga skäl saknas för ett bibehållande av ifrågavarande föreskrifter. Departementschefen är emellertid ej heller nu på i propositionen anförda skäl beredd att förorda att föreskrifterna helt avskaffas.

I motionerna I: 547 och II: 693 yrkas, att kungörelsen med vissa bestämmelser om handeln med mjölk skall helt upphävas och vid bifall till nämnda yrkande förhandlingar upptagas med berörda jordbruksorganisationer om att konsumtionsmjölk, som från mejerierna distribueras i allmänna handeln, skall ha en fetthalt av 3,5 procent samt att de av övergången till högre fetthalt föranledda kostnaderna skall täckas av statsmedel. Vidare yrkas i motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696 upphävande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt i standardiserad mjölk. Utskot-

tet, som för sin del anser vissa skäl tala för bifall till yrkandena i förevarande del i motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696, finner sig dock med hänvisning till de av departementschefen anförda skälen icke böra biträda yrkandena. Vid nu angivna ståndpunktstagande avstyrker utskottet jämväl bifall till yrkandena i denna del i motionerna I: 547 och II: 693.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts framställning, såvitt nu är i fråga, icke någon erinran från utskottets sida. Detta innebär, bland annat, att utskottet biträder vad som i propositionen anförts i fråga om övergången till fri prishildning på smör, konsumtionsmjölk, skummjolk, kärnmjolk, grädde och torrmjolk samt i fråga om priserna på och regleringen av ost.

Utskottet tillstyrker även vad departementschefen anført i fråga om avvecklingen av jordbruksnämndens clearingkassa för ost.

Konstgödselregleringen.

I fråga om konstgödselregleringen har utskottet icke något att erinra mot vad departementschefen anført. Utskottet ansluter sig också till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om jordbruksnämndens clearingkassa för konstgödsel m. m.

Fettvaruregleringen.

Vad i propositionen anförts på denna punkt föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Framställningen innebär, bland annat, att det av 1953 års riksdag beslutade regleringssystemet i huvudsak skall bibehållas oförändrat även under nästa regleringsår och att därvid jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror skall bestå också under budgetåret 1954/55. Vidare skall Svenska fettindustriernas råvaru- och importförening u. p. a. ur det belopp å 1 miljon kronor, som enligt vad utskottet förut tillstyrkt skall avsättas för vissa bidrag vid export av sockerhaltiga varor, erhålla restitution motsvarande importtullen för det svenska socker, som använts till bakmassa för export under år 1950. Kungl. Maj:t skall även bemyndigas att för fettvara, som ingår i exporterade produkter, medge återbäring av accis, som erlagts enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror. I förordningen angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror m. m. skall vidare vissa ändringar vidtagas.

I motionerna I: 550 och II: 696 har yrkats, att regleringsavgifterna på margarinråvaror skall sänkas med belopp som möjliggör en sänkning av margarinpriset med 35 öre per kilogram. En sådan sänkning skulle innebära en förhållandevis kraftig förskjutning av prisrelationen mellan smör och margarin. Utskottet vill erinra om att det förra året uttalade, att man bör iakttaga en viss försiktighet i fråga om ändring av prisrelationen mellan smör och margarin. Med hänsyn till den träffade prisöverenskommelsen

och då utskottet icke finner skäl att förorda en ändring av den nuvarande prisrelationen, kan utskottet icke ansluta sig till motionärernas yrkande i denna del.

I motionen II: 697 har, bland annat, yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag att i införselordningen för fettvaror införa en paragraf angående skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö. Utskottet vill erinra om att den av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen är en naturlig följd av det av riksdagen förra året antagna regleringssystemet för oljeväxter. Utskottet avstyrker sålunda det i motionen II: 697 framförda yrkandet.

Prissättningen på brödsäd och oljeväxter av 1955 års skörd.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att Kungl. Maj:t bör erhålla riksdagens bemyndigande att redan före höstsådden 1954 fastställa riktpriser för höstvete, höstråg, höstraps och höstrybs av 1955 års skörd. Riktpriserna skall gälla med vissa förbehåll för de ytterligare ändringar, som kan föranledas av att priserna på andra jordbruksprodukter kan komma att ändras vid de sedvanliga vårförhandlingarna. Avsättning till dessa priser skall garanteras endast såvitt angår en brödsäds- respektive oljeväxtfrökvantitet, motsvarande det inhemska avsättningsutrymmet.

Kostnader för Svenska spannmålsaktiebolaget.

Mot Kungl. Maj:ts framställning på förevarande punkt har utskottet icke något att erinra.

Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet.

Utskottet biträder vad Kungl. Maj:t föreslagit i denna del.

Statliga rörelsemedel till lagrings- och inlösningsverksamhet.

På denna punkt har utskottet icke något att erinra mot vad departementschefen anför.

Vissa författningsändringar.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i in- och utförselordningarna i fråga om jordbruksprodukter, i förordningen med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete, i införselordningen i fråga om fettråvaror m. m. samt i förordningen angående avgift för fettvaror, som användes för framställning av fettemulsion m. m., torde vid bifall till vad utskottet i dessa avseenden föreslagit i det föregående böra godkännas av riksdagen. Likaså förordar utskottet den föreslagna nya förordningen om avgift å oljekraftfoder.

Anslagsäskanden.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de i propositionen framlagda anslagsberäkningarna. Mot vad i propositionen anförts beträffande vissa ränteinkomster på kapitalanslagen för lagring av jordbruksprodukter och för inlösen av inhemskt oljeväxtfrö har utskottet ej heller något att invända.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt motionerna I: 549 och II: 692 ävensom II: 690 — förstnämnda två motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anført beträffande omläggning av organisationen av de prisreglerande åtgärderna på spannmåls- och oljeväxtmarknadens område;

B. att riksdagen må medgiva Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för reglering under nästkommande regleringsår av produktions- och avsättningsförhållandena på jordbrukets område i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det följande anges samt således

1) beträffande allmänna synpunkter på prisregleringen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anført;

2) i fråga om brödsädsregleringen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning och i anledning av motionen II: 165 samt med avslag å motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338, I: 547 och II: 693, I: 550 och II: 696, sistnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anført;

3) i vad angår regleringen av fodersäd och andra fodermedel, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anført;

4) i fråga om potatisregleringen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning och med avslag å motionen II: 695, godkänna vad utskottet anført;

5) beträffande oljeväxtregleringen bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

6) i vad angår stödet åt lin- och hampodlingen bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

7) beträffande äggregleringen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 548 och II: 694, godkänna vad utskottet anført;

8) i fråga om köttvaruregleringen m. m. bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

9) beträffande regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 78 och II: 104 samt — såvitt nu är i fråga — motionerna I: 547 och II: 693, I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696, godkänna vad utskottet anfört;

10) i vad angår konstgödselregleringen bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

11) i fråga om fettvaruregleringen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 550 och II: 696 samt II: 697 — såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

C. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning bemyndiga Kungl. Maj:t att, såvitt angår försäljning för inhemsk förbrukning, fastställa riktpriser på brödsäd och oljeväxter av 1955 års skörd i enlighet med förut angivna grunder;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning bemyndiga Kungl. Maj:t att för fettvara, som ingår i exporterade produkter, medgiva återbäring av accis, som erlagts enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror;

D. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, å riksstaten för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln anvisa

1) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* ett reservationsanslag av 200 000 000 kronor;

2) till *Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor;

3) till *Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet* ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor;

E. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla den föreslagna föreningen för handhavande av brödsädsregleringen m. m. en rörlig kredit av 190 000 000 kronor samt ställa säkerhet för kredit åt föreningen å checkräkning i riksbanken eller affärsbank intill ett belopp av 35 000 000 kronor;

F. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan erinran vad som anförts i fråga om jordbruksnämndens clearingkassor;

G. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det

vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

3) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 547 och II: 693, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 2, 10, 11 och 12 §§ förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete;

4) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avgift å oljekraftfoder;

5) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionen II: 697, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.;

6) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.

Stockholm den 11 maj 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg*, Lage Svedberg, Näslund*, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Eskilsson, Njord, Bror Nilsson och Mossberger; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården*, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Jonsson i Strömsund och Pettersson i Dahl, Ekdahl*, Svensson i Ljungskile, Jönsson i Gärd's Köpinge och Widén;

dock att vid behandlingen av frågor rörande brödsädsregleringen herr Franzén deltagit i stället för herr Bror Nilsson samt av frågor rörande regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter herrar Svensson i Vä och Eliasson deltagit i stället för herrar Pettersson i Dahl och Hæggbloom.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer.

Allmänna synpunkter på prisregleringen under produktionsåret 1954/55.

1) Av herrar *Näslund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 46, som börjar med orden »Årets prisöverenskommelse» och slutar med orden »riksdagens åtgärd», bort ha följande lydelse:

»Årets prisöverenskommelse innebär vidare, bland annat, att den s. k. 4-procentregeln skall äga tillämpning jämväl under det kommande regleringsåret, varvid dock omräkning skall ske endast såvitt jordbruksnämnden eller jordbrukets förhandlingsdelegation så påfordrar. Utskottet har icke något att erinra häremot. Beträffande det av förhandlingsdelegationen gjorda förbehållet om att, oavsett 4-procentregeln, få upptaga förhandlingar med jordbruksnämnden om kompensation genom prishöjningar till följd av kostnadsökningar på grund av nya kollektivavtal för lantarbetare eller andra arbetargrupper, i år utsträckt till att avse jämväl kostnadsökningar på grund av införande av allmän sjukförsäkring samt nya beskattningsregler för motorfordon och drivmedel, har departementschefen — i likhet med föregående år — understrukit, att det enligt hans mening är ur allmän synpunkt olägligt, om livsmedelspriserna stegras. Utskottet, som ej helt kan dela departementschefens uppfattning, vill i anslutning till vad som anförts i motionerna I: 550 och II: 696 understryka vikten av att riksdagen förbehåller sig fri prövningsrätt i fråga om kompensation åt jordbruket under löpande regleringsår i anledning av löneavtal eller andra eventuella kostnadsökningar.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 1) bort lyda sålunda:

»1) beträffande allmänna synpunkter på prisregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anförts;»

Brödsädsregleringen.

2) Av herrar *Näslund, Nord, Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels utskottets utlåtande på s. 48 från och med det stycke, som börjar med orden »Kungl. Maj:ts», till och med det stycke, som slutar med orden »personers behov», bort ha följande lydelse:

»Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande prissättningen på brödsäd vill utskottet erinra om att bottenpriset på brödsäd enligt 1947 års be-

slut bör motsvara dess förädlingsvärde vid animalieproduktionen. Enligt föreliggande förslag söker man stödja ett nettopris till odlarna, som i genomsnitt taget beräknas till 43 kronor 91 öre för höstvet, 45 kronor 36 öre för vårvete samt 37 kronor 83 öre för råg. Härutöver kommer en förmalningsavgift av 5 kronor per deciton. Enligt utskottets mening innebär detta, att man stöder ett högre bottenpris på brödsäd än som svarar mot dess förädlingsvärde i animalieproduktionen. Även om en fullständig anpassning till detta värde icke på en gång kan ske, anser utskottet att riksdagen bör uppdraga åt Kungl. Maj:t att före det nya regleringsårets början förhandlingsvägen söka träffa överenskommelse om en sänkning av det svenska priset på brödsäd med i genomsnitt taget 4 kronor per deciton. Då en dylik anpassning minskar spänningen mellan priset i vårt land och priset på världsmarknaden, torde förmalningsavgiften kunna bibehållas vid 3 kronor per deciton.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 2) bort lyda sålunda:

»2) i fråga om brödsädsregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, samt med bifall till motionerna I: 14 och II: 19 samt I: 266 och II: 338 ävensom med avslag å motionerna I: 547 och II: 693, såvitt nu är i fråga, samt II: 165, godkänna vad utskottet anfört;»

3) Av herrar *Näslund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels utskottets utlåtande från och med det stycke, som på s. 48 börjar med orden »I motionerna,» till och med det stycke, som på s. 49 slutar med orden »jordbrukets område,» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 samt I: 550 och II: 696 har hemställts, att förmalningsavgift icke måtte utgå vid löneförmalning. Frågan om befrielse av löneförmalningen från förmalningsavgift behandlades vid föregående års riksdag. I sitt då avgivna utlåtande nr 38 uttalade utskottet, att det ansåg, att vissa anförda skäl för befrielse var så vägande, att det borde uppdragas åt Kungl. Maj:t att undersöka vilka förutsättningar, som förelåge att befria löneförmalningen från avgift, samt — om sådana förutsättningar visade sig vara för handen — vidtaga erforderliga åtgärder härför. Frågan har sedermera flera gånger ingående behandlats inom jordbruksnämnden samt vid förhandlingar mellan nämnden och representanter för såväl löne- som handelskvarnarna. Enligt utskottets mening har erfarenheten under det gångna året ytterligare understrukt önskvärldheten av att bygdekvarnarna befrias från denna avgift. Kostnaden och arbetet med kontrollen är betydande. De mindre jordbrukare, som i huvudsak använder sig av denna löneförmalning, bör enligt utskottets mening icke belastas med denna avgift. Det är dessutom från allmän landsbygdssynpunkt av betydelse att småföretagsamheten bevaras samt att landsbygdens folk får tillfälle

att utnyttja sina möjligheter till billigare levnadskostnader i den mån så kan ske. De mindre kvarnarnas löneförmalning torde enligt utskottets mening inte komma att innebära någon väsentlig konkurrens med de större kvarnarna. Av uppgifter i propositionen framgår, att bygdekvarnarnas löneförmalning på grund av den allmänna ekonomiska utvecklingen är på tillbakagång. Om de befrias från förmalningsavgiften, synes detta endast kunna begränsa eller eventuellt hejda tillbakagången av deras förmalning av brödspannmål men däremot icke sätta dem i stånd att upptaga någon ökad konkurrens med de stora kvarnarna. Med hänsyn härtill finner sig utskottet med avstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i denna del böra biträda de i motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 samt I: 550 och II: 696 i förevarande hänseende gjorda yrkandena.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 2) bort lyda sålunda:

»2) i fråga om brödsädsregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, samt med bifall till motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 ävensom med avslag å motionerna I: 547 och II: 693, såvitt nu är i fråga, samt II: 165, godkänna vad utskottet anfört;»

4) Av herr *Franzén*, vilken ansett att motionerna I: 266 och II: 338 bort bifallas och att därför

dels utskottets utlåtande från och med det stycke, som på s. 48 börjar med orden »I motionerna», till och med det stycke, som på s. 49 slutar med orden »jordbrukets område», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 14 och II: 19, I: 266 och II: 338 samt I: 550 och II: 696 har hemställts, att förmalningsavgift icke måtte utgå vid löneförmalning. Frågan om befrielse av löneförmalningen från förmalningsavgift behandlades vid föregående års riksdag. I sitt då avgivna utlåtande nr 38 uttalade utskottet, att det ansåg, att vissa anförda skäl för befrielse var så vägande, att det borde uppdragas åt Kungl. Maj:t att undersöka vilka förutsättningar, som föreläge att befria löneförmalningen från avgift, samt — om sådana förutsättningar visade sig vara för handen — vidtaga erforderliga åtgärder härför. Frågan har sedermera flera gånger ingående behandlats inom jordbruksnämnden samt vid förhandlingar mellan nämnden och representanter för såväl löne- som handelskvarnarna.

Enligt utskottets uppfattning medför upptagandet av förmalningsavgift vid den s. k. löneförmalningen betydande svårigheter av psykologisk och praktisk art. Det stora flertalet småbrukare, som låter förmala brödsäd mot lön, producerar som regel denna vara endast för husbehov, varför det synes omotiverat att upptaga förmalningsavgift vid sådan förmalning. Det finns icke skäl att antaga, att ett slopande av förmalningsavgiften vid löneförmalning för odlares och i odlares tjänst anställda personers husbehov skulle kunna påverka fördelningen av förmalningen mellan handelskvarnar och bygdekvarnar.

Den särskilda regleringskassan för brödsäd kan genom förmalningsavgifter vid löneförmalningen beräknas tillföras cirka 2,5 miljoner kronor per år. Förmalningsavgifterna i detta led kan alltså icke tillmätas någon större betydelse för det syfte, för vilket de avsetts. Den gottgörelse, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle utgå till kvarnarna vid löneförmalning, beräknas uppgå till cirka 250 000 kronor. Då därtill kommer, att den nödvändiga kontrollen m. m. kommer att draga betydande kostnader, kan enligt utskottets uppfattning upptagandet av förmalningsavgifter vid löneförmalningen icke inbringa så stort belopp, att det kan anses motiverat att bibehålla ett sådant system.

Utskottet anser icke, att tekniska svårigheter vid gränsdragningen mot handelsförmalningen behöver utgöra något oöverstigligt hinder för slopande av förmalningsavgifter vid löneförmalning. Det extra kontrollarbete, som möjligen kan följa vid slopande av förmalningsavgifterna vid ifrågavarande löneförmalning, uppväges enligt utskottets uppfattning mer än väl av att det stora antalet bygdekvarnar skulle slippa ifrån det besvär och extra arbete, som upptagandet av förmalningsavgifterna förorsakar dem. Utskottet anser därför, att förmalning av brödsäd för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov, förslagsvis till en kvantitet av 200 kilogram per hushållsmedlem, bör kunna undantagas från skyldighet till förmalningsavgift.

I enlighet med vad som hemställts i motionerna I: 266 och II: 338 vill utskottet därför förorda, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t, därest så befinner sig möjligt, måtte undantaga sådan förmalning av brödsäd, som verkställes mot lön för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov, från skyldighet till förmalningsavgift.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 2) bort lyda sålunda:

»2) i fråga om brödsädsregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 14 och II: 19, I: 550 och II: 696 — såvitt nu är i fråga — samt med bifall till motionerna I: 266 och II: 338 ävensom med avslag å motionerna I: 547 och II: 693, såvitt nu är i fråga, samt II: 165, godkänna vad utskottet anfört;»

Regleringen av fodersäd och andra fodermedel.

5) Av herrar *Näslund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels utskottets utlåtande från och med det stycke, som på s. 49 börjar med orden »Handeln med», till och med det stycke, som på s. 50 slutar med orden »respektive produktionsområde», bort ha följande lydelse:

»Handeln med fodersäd och andra fodermedel är numera fri liksom även prisbildningen. Utskottet finner i likhet med departementschefen någon änd-

ring härutinnan icke vara påkallad och förordar att den begränsning av importen, som erfordras i prisreglerande syfte, även i fortsättningen skall åstadkommas genom användande av införselavgifter. Vidare tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag om uttagande av avgift jämväl på oljekraftfoder, som tillverkas inom landet. I enlighet med vad som anföres i motionerna I: 550 och II: 696 anser utskottet, att man med hänsyn till det mindre jordbrukets produktionsförhållanden bör eftersträva en något lägre prisnivå på fodermedel än man haft under de senaste åren. Utskottet biträder därför yrkandet i dessa motioner om att införselavgift på spannmål och oljekraftfoder respektive avgift på inom landet tillverkat oljekraftfoder icke bör utnyttjas att höja detaljpriset på oljekraftfoder över 43 kronor per deciton, ej heller för importerad foderspannmål över 40 kronor per deciton.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om restitutionen och fördelningen av foderavgiftsmedlen på exporten av olika animalieprodukter under regleringsåret 1954/55 utgör, såsom departementschefen framhållit, ett avsteg från 1947 års riktlinjer. Utskottet vill på denna punkt erinra om att det förra året tillstyrkte ett avsteg i fråga om anvisningen av foderavgiftsmedel till äggproduktionen. Den regel, som då kom till uttryck i riksdagens beslut, synes böra få gälla även fläsk och mejeriprodukter. Enligt utskottets mening bör sålunda Kungl. Maj:t under nästa regleringsår äga fördela de inflytande medlen av införselavgifter på fodervaror och avgifter på inom landet tillverkat oljekraftfoder på de olika animaliegrenarna i huvudsaklig relation till den beräknade användningen av avgiftsbelagda fodermedel inom respektive produktionsområde samt med beaktande av att de inbördes prisrelationerna emellan olika animaliska produkter upprätthålles.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 3) bort lyda sålunda:

»3) i vad angår regleringen av fodersäd och andra fodermedel, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Potatisregleringen.

6) Av herrar *Näslund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett, att motionen II: 695 bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 50, som börjar med orden »I de» och slutar med orden »i motionen», bort lyda sålunda:

»I de av jordbruksnämnden för varje stärkelsefabrik utfärdade tillverkningslicenserna föreskrives, att viss del av den potatis, som åtgår för framställning av licenskvantiteten stärkelse, skall inköpas från odlare, som icke är delägare i stärkelsefabrik. Någon motsvarande föreskrift för potatisbrännerierna att läcka en del av råvarubehovet genom inköp från utomstående potatisodlare finnes icke. I motionen II: 695 hemställles, att åt Kungl. Maj:t

måtte uppdragas att fastställa skyldighet för potatisbrännerierna att till hösten inköpa viss del av sitt potatisbehov från sådana odlare, som icke är delägare i bränneri eller stärkelsefabrik. De i motionen åberopade svårigheterna för många odlare att i år vinna avsättning för sin potatis finner utskottet sig böra beakta. Det förhållandet, att en omläggning av hela regleringssystemet för fabrikspotatis kommande år är under övervägande, synes ej utgöra hinder för att i år vidta den i motionen föreslagna åtgärden. Utskottet biträder därför motionens yrkande.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 4) bort lyda sålunda:

»4) I fråga om potatisregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionen II: 695, godkänna vad utskottet anfört;»

Regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter.

7) Av herrar *Tjällgren*, *Bror Nilsson* och *Svensson* i Vä, vilka ansett, att motionerna I: 78 och II: 104 bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 52, som börjar med orden: »I motionerna» och slutar med orden »I: 78 och II: 104», bort erhålla följande lydelse:

»I motionerna I: 78 och II: 104 har hemställts om utredning och förslag till riksdagen om samordning av leveranstillägget för mjölk och det numera oberoende av de aktuella mjölkleveranserna utgående producentbidraget till ett förenklat bidrag jämte justering av kontantbidraget. Vidare har i motionerna I: 550 och II: 696 yrkats, att i stället för producentbidraget och det av Kungl. Maj:t föreslagna leveranstillägget skall införas ett enhetligt leveranstillägg å mjölk att utgå med 6 öre per kilogram för en mejerileverans upp till 10 000 kilogram per år, vilket avvecklas med 6 öre per kilogram i den mån årsleveransen överstiger 20 000 kilogram. Utskottets förut uttalade godkännande av prisöverenskommelsen innebär, att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 550 och II: 696 i förevarande del. Vad härefter angår den begärda utredningen rörande vissa ändringar i fråga om nu utgående leveranstillägg och producentbidrag har som bekant åtskilliga erinringar förekommit från jordbrukarhåll beträffande den nuvarande utformningen av dessa. Det torde icke kunna bestridas, att en del av de erinringar, som därvid framställts, är av sådan art att de bör utredas. Sålunda torde producentbidragets betydelse vid den fortgående jordbruksrationaliseringen ha minskat väsentligt. Enligt utskottets mening torde det därför vara lämpligt, att Kungl. Maj:t, i samband med den pågående jordbruksprisutredningens arbete, överväger i vad mån ändringar i nu gällande bestämmelser rörande leveranstillägg och producentbidrag bör komma i fråga.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 9) bort lyda sålunda:

»9) beträffande regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt motionerna I: 78 och II: 104 ävensom med avslag å —

såvitt nu är i fråga — motionerna I: 547 och II: 693, I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696, godkänna vad utskottet anfört;»

8) Av herrar *Näslund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 52, som börjar med orden »I motionerna» och slutar med orden »I: 78 och II: 104», bort erhålla följande lydelse:

»I motionerna I: 78 och II: 104 har hemställts om utredning och förslag till riksdagen om samordning av leveranstillägget för mjölk och det numera oberoende av de aktuella mjölkleveranserna utgående producentbidraget till ett förenklat bidrag jämte justering av kontantbidraget. Vidare har i motionerna I: 550 och II: 696 yrkats, att i stället för producentbidraget och det av Kungl. Maj:t föreslagna leveranstillägget skall införas ett enhetligt leveranstillägg å mjölk att utgå med 6 öre per kilogram för en mejerileverans upp till 10 000 kilogram per år, vilket avvecklas med 6 öre per kilogram i den mån årsleveransen överstiger 20 000 kilogram. Enligt vad utskottet erfarit har de 1952 antagna bestämmelserna angående producentbidraget fallit mindre väl ut vid den praktiska tillämpningen. Dels torde behovsprövningen i fortsättningen komma att vålla lantbruksnämnderna mycket arbete, dels torde det ändå icke kunna undvikas att betydande orättvisor uppkommer ute i bygderna. Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna ordningen undanröjer icke dessa olägenheter. Utskottet anser sig därför med avstyrkande av Kungl. Maj:ts proposition i denna del böra biträda det i motionerna I: 550 och II: 696 föreslagna leveransbidraget. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda sådana bestämmelser om kontantbidrag till icke mejerileverantörer att dessa på ett lämpligt sätt anpassas till reglerna för det nya leveransbidraget. Kostnaden för den här föreslagna ordningen torde i stort sett kunna täckas med de medel, som anvisats på nionde huvudtiteln för producentbidrag, samt de anslag, som Kungl. Maj:t i denna proposition begär för prisreglerande åtgärder.»

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 53, som börjar med orden »I motionerna» och slutar med orden »I: 547 och II: 693», bort lyda sålunda:

»I motionerna I: 547 och II: 693 yrkas, att kungörelsen med vissa bestämmelser om handeln med mjölk skall helt upphävas och vid bifall till nämnda yrkande förhandlingar upptagas med berörda jordbruksorganisationer om att konsumtionsmjölk, som från mejerierna distribueras i allmänna handeln, skall ha en fetthalt av 3,5 procent samt att de av övergången till högre fetthalt föranledda kostnaderna skall täckas av statsmedel. Vidare yrkas i motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696 upphävande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt i standardiserad mjölk. Utskottet tillstyrker yrkandet i förevarande del i motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696, att nuvarande bestämmelser om viss högsta fetthalt

i standardiserad mjölk skall upphävas vid ingången av nästa regleringsår och att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om vidtagande av härför erforderliga författningsändringar. Vid nu angivna ståndpunktstagande avstyrker utskottet bifall till yrkandena i denna del av motionerna I: 547 och II: 693.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 9) bort lyda sålunda:

»9) beträffande regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till — såvitt nu är i fråga — motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696 ävensom med avslag å motionerna I: 78 och II: 104 samt — såvitt nu är i fråga — I: 547 och II: 693, godkänna vad utskottet anfört;»

9) Av herrar *Eskilsson* och *Eliasson*, vilka ansett att motionerna I: 549 och II: 692, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 53, som börjar med orden »I motionerna» och slutar med orden »I: 547 och II: 693», bort lyda sålunda:

»I motionerna I: 547 och II: 693 yrkas, att kungörelsen med vissa bestämmelser om handeln med mjölk skall helt upphävas och vid bifall till nämnda yrkande förhandlingar upptagas med berörda jordbruksorganisationer om att konsumtionsmjölk, som från mejerierna distribueras i allmänna handeln, skall ha en fetthalt av 3,5 procent samt att de av övergången till högre fetthalt föranledda kostnaderna skall täckas av statsmedel. Vidare yrkas i motionerna I: 549 och II: 692 samt I: 550 och II: 696 upphävande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt i standardiserad mjölk. Utskottet anser, att de skäl, som vid 1953 års riksdag anfördes för bifall till förslaget om upphävande av bestämmelserna om viss högsta fetthalt i konsumtionsmjölken, alltjämt är bärande. Vad departementschefen i år anför, att pågående utredning om mjölkhygien bör föranleda frågans skjutande på framtiden, anser icke utskottet vara avgörande, då det gäller ett från kristiden härstammande förbud mot att saluföra en konsumtionsmjölk med högre fetthalt. Inför den beräknade ökningen av mjölkproduktionen och ökningen av exportöverskottet på smör anser utskottet i likhet med vad i motionerna anförts, att det även är av ekonomisk betydelse, att försäljning av konsumtionsmjölk med högre fetthalt möjliggöres. Utskottet tillstyrker därför, att nuvarande bestämmelser om viss högsta fetthalt i konsumtionsmjölk upphäves vid nästa prisregleringsårs ingång och att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om vidtagande av härför erforderliga författningsändringar. Vid nu angivna ståndpunktstagande avstyrker utskottet bifall till yrkandena i denna del i motionerna I: 547 och II: 693.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 9) bort lyda sålunda:

»9) beträffande regleringen av handeln med mjölk och mejeriprodukter, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionerna I: 549 och II: 692, såvitt nu är i fråga, samt i anledning av motionerna I: 550 och II: 696,

såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 78 och II: 104 samt motionerna I: 547 och II: 693, de två sistnämnda såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Fettvaruregleringen.

10) Av herrar *Nästlund, Nord, Johnsson* i Kastanjegården, *Svensson* i Ljungskile och *Widén*, vilka ansett att motionerna I: 550 och II: 696, såvitt nu är i fråga, samt II: 697, bort bifallas och att därför

dels utskottets utlåtande från och med det stycke, som på s. 54 börjar med orden »I motionerna», till och med det stycke, som på s. 55 slutar med orden »framförda yrkandet», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 550 och II: 696 har yrkats, att regleringsavgifterna på margarinråvaror skall sänkas med belopp, som möjliggör en sänkning av margarinpriset med 35 öre per kilogram. Då, såsom framhålles i motionerna, både hänsynen till konsumenterna och till behovet av en anpassning till friare marknadsförhållanden motiverar någon sänkning av margarinpriset, biträder utskottet detta förslag. Sedan erfarenhet härav vunnits bör Kungl. Maj:t — om avsättningen av matfett därtill ger anledning — uppta frågan om prisrelationen mellan smör och konsumtionsmjölk till prövning, givetvis med beaktande av olika parters berättigade intressen.

I motionen II: 697 har, bland annat, yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag att i införsel förordningen för fettvaror införa en paragraf angående skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö. Då utskottet anslutit sig till departementschefens principiella uttalanden att man nu så långt möjligt bör övergå från kvantitativa regleringar till importavgifter och då man vidare, såsom framhålles i motionen, synes kunna göra en samhällsekonomisk vinst genom att importera animaliska oljor för margarintillverkning och i stället exportera något mera av den svenska oljeväxtodlingens produkter, anser sig utskottet böra tillstyrka det i motionen II: 697 framförda yrkandet.»

dels utskottets hemställan under punkten B. 11) bort lyda sålunda:

»11) i fråga om fettvaruregleringen, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionerna I: 550 och II: 696 samt II: 697 — såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;»

dels ock utskottets hemställan under punkten G. 5) bort lyda sålunda:

»5) i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionen II: 697, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fetträvaror och fettvaror, m. m., dock med *dels* den ändringen att 9 a och 15 a §§ skall utgå, *dels* de ändringar av inledningen till förordningen och 10 §, som

framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 395) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.

Härigenom förordnas, att 2, 4, 5, 10 och 13 §§ förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att i förordningen skall med lydelse som nedan sägs införas *dels* en ny paragraf, betecknad 4 a §, *dels med nedan upptagna rubrik en ny paragraf, betecknad 9 a §, dels en ny paragraf, betecknad 15 a §*, ävensom att närmast före 10 § skall införas en rubrik av lydelse som nedan angives.

Antecknings- och redovisnings- skyldighet.

10 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlagga här avsedd regleringsavgift, *eller så-
dan skyldighet att använda fettämne
ur svenskt oljeväxtfrö, som avses i
9 a §*, är skyldig att, i den utsträck-
ning jordbruksnämnden föreskriver
och i enlighet med de närmare före-
skrifter jordbruksnämnden medde-
lar, föra sådana anteckningar angä-
ende rörelsen, som erfordras för
kontroll över att bestämmelserna i
denna förordning eller med stöd av
densamma givna föreskrifter iaktta-
gas.

Härigenom förordnas, att 2, 4, 5, 10 och 13 §§ förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att i förordningen skall med lydelse som nedan sägs införas en ny paragraf, betecknad 4 a §, ävensom att närmast före 10 § skall införas en rubrik av lydelse som nedan angives.

Antecknings- och redovisnings- skyldighet.

10 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlagga här avsedd regleringsavgift, är skyldig att, i den utsträckning jordbruksnämnden föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar, föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas.

Det åligger — — — angående rörelsen.

Näringsidkare, som avses i första stycket, är vidare skyldig att lämna ombud för jordbruksnämnden tillträde till fabrik, lagerlokal eller annan av näringsidkaren disponerad lägenhet för kontroll av varulager. Nämnden eller dess ombud äger jämväl, utan att ersättning härför utgår till näringsidkaren, taga prov ur dylikt varulager.

Det åligger — — — angående rörelsen.

Näringsidkare, som avses i första stycket, är vidare skyldig att lämna ombud för jordbruksnämnden tillträde till fabrik, lagerlokal eller annan av näringsidkaren disponerad lägenhet för kontroll av varulager. Nämnden eller dess ombud äger jämväl, utan att ersättning härför utgår till näringsidkaren, taga prov ur dylikt varulager.